

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยแนวคิดด้านการเมืองและสังคม กับลักษณะความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สะท้อนจากงานเขียนของมาลัย ชูพินิจ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) เพื่อให้ทราบแนวคิดด้านการเมืองและสังคม อีกทั้งค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดต่างๆ เหล่านั้นเพื่อสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลาหนึ่ง

การที่จะพิจารณารวบรวมแนวคิดของมาลัย ชูพินิจ นั้นสะท้อนความเป็นนักหนังสือพิมพ์เช่นใด ผู้วิจัยได้จรรยาบรรณของสมาคมนักหนังสือพิมพ์ที่ได้กำหนดคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ไว้ 7 ข้อเป็นทฤษฎีหลัก และยังมีทฤษฎีการเมืองการปกครอง ทฤษฎีทางสังคม ทฤษฎีการเขียนประเภทต่างๆ และสไตล์การเขียน รวมไปถึงทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของบุคคลที่สะท้อนออกมาเป็นการกระทำ ตลอดจนลักษณะพิเศษของนักหนังสือพิมพ์ที่ทำงานควบคู่ไปกับการเป็นนักเขียนนักประพันธ์

จากการศึกษาแนวคิดจากผลงานด้านหนังสือพิมพ์ของมาลัย ชูพินิจในช่วงเวลาหนึ่งนั้น งานเขียนหลากหลายประเภททั้งบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยาย เรื่องสั้น พบว่า ได้สะท้อนแนวคิดด้านการเมืองและสังคม ตลอดจนมีสไตล์การเขียนพอสรุปดังนี้

1.1 แนวคิดด้านการเมือง

จากงานเขียนทั้งบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยาย และเรื่องสั้น พบว่า ส่วนใหญ่มาลัยได้วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล และเน้นการปกครองระบอบประชาธิปไตย เรียกร้องและปกป้องสิทธิเสรีภาพ เน้นด้วยทฤษฎีหมาย ให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ ค้นหาข้อเท็จจริงในความคิดและการกระทำของผู้บริหาร ประมวลเหตุการณ์และพฤติกรรมของนักการเมือง ค้นคว้าประวัติศาสตร์การปกครอง แนวคิดของปราชญ์ตะวันตกที่มี

ต่อการปกครอง และเบื้องหลังการเกิดสงครามในยุโรปและสงครามโลก อีกทั้งสะท้อนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่มีต่อประชาชน รวมไปถึงรูปแบบลักษณะการปกครองบ้านเมืองในขณะนั้น

แนวคิดด้านการเมืองของมาลีย์ จะเห็นได้ว่า เขาจะชี้ให้เห็นถึงเหตุการณ์ด้านการเมืองในประเทศช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และสถานการณ์ในต่างประเทศที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว มาลีย์ได้หยิบยกสถานการณ์ในขณะนั้นมาอธิบายพร้อมกับให้ข้อคิดเห็นตามแนวคิดของเขา โดยนำเสนอในรูปแบบงานเขียนประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

1.2 แนวคิดด้านสังคม

จากงานเขียนประเภทบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยายและเรื่องสั้น พบว่ามาลีย์ได้เน้นการให้ความร่วมมือกันในสังคม ซึ่งส่งผลถึงการพัฒนาการใช้ชีวิตในสังคม อันได้แก่ การส่งเสริมคุณธรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพพลเมืองในสังคม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตากรุณา รวมทั้งการรู้จักหลักในการดำเนินชีวิต เช่น รู้จักการพึ่งตนเอง ทำทุกอย่างให้ดีที่สุด เป็นตัวของตัวเอง มองคนรอบด้าน ดำเนินชีวิตครอบครัวด้วยความสงบ เข้าใจจิตใจเด็ก และเคารพสิทธิสตรี มาลีย์มีแนวคิดว่าการที่สังคมจะดีได้ ต้องพัฒนาการศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้ดีที่สุด เพื่อให้เรียนรู้ถึงการใช้ชีวิตในสังคมตั้งแต่เด็ก นอกจากนี้ยังมีแนวคิดส่งเสริมสนับสนุนการเล่นกีฬาอีกด้วย

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จะเห็นว่าแนวคิดด้านสังคมของมาลีย์ เป็นหลักในชีวิตอันแท้จริงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น คือ สามารถนำมาใช้ได้ในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นรากฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขแม้ในภาวะปัจจุบันโดยไม่ลำสมัย

1.3 สไตส์การเขียน

สไตส์การเขียนที่พบในงานเขียนประเภทบทบรรณาธิการ สารคดี บทความ

นวนิยายและเรื่องสั้นของมาลัย มีการเขียนแบบบอกเล่า สั่งสอน ขำขันและเสียดสี ดี ความ การใช้ภาษาสร้างอารมณ์ร่วมในนวนิยาย สัมภาษณ์พูดโต้ตอบ วิจารณ์ เขียนแบบจดหมาย ยกตัวอย่างเหตุการณ์ ถ่ายทอดวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

เห็นได้ว่าในยุคสมัยดังกล่าว การเขียนจะใช้ภาษาแบบนวนิยายซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของนักหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น นอกจากนี้เนื่องจากเป็นยุคเผด็จการทหาร การเขียนที่รุนแรงไปไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้น มาลัยจึงใช้การเขียนแบบขำขันปนเสียดสี แบบที่เล่นที่จริงดังกล่าวแล้ว

2. อภิปรายผล

2.1 แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากที่ได้ศึกษางานเขียนของมาลัย ชูพินิจ เกือบทั้งหมด จะเห็นได้ว่า มาลัย ชูพินิจ เป็นทั้งนักหนังสือพิมพ์และนักประพันธ์ ซึ่งสมัยก่อนนั้น เป็นยุคที่ลัทธิวารสารศาสตร์เพิ่งเริ่มเข้ามาในไทย ยังไม่แพร่หลาย ผู้ที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์ต้องทำได้ทุกอย่าง ทั้งหาข่าว ทั้งจัดหน้าหนังสือพิมพ์ เมื่อหน้าว่างก็จะต้องหาข้อเขียนมาลง จึงได้มีการนำบทประพันธ์ นวนิยายเรื่องต่าง ๆ มาลงเป็นตอน ๆ เพื่อให้หน้าหนังสือเต็ม มาลัยเองก็เคยทำหน้าที่เหล่านี้ในหนังสือพิมพ์ไทยได้ ดังที่เขาเคยเล่าไว้เองว่า

“...ชีวิตนักหนังสือพิมพ์ของผมเริ่มที่ไทยใต้ของอาร์เจนตินาที่ถนนนครในสงขลา ผมรู้จักเขียนข่าวก็ที่นี่ ได้สัมภาษณ์เอช ยอห์นสัน ระหว่างบินเดี่ยวรอบโลก ไปหยุดพักที่ไฮเดิลเบรชเขาบ่อยก็ที่นี่ ชีวิตการประพันธ์ของผมเริ่มอย่างจริงจังก็ด้วยเรื่องความรักกับหน้าที่ในไทยใต้ ผมยังจำได้ชัดเจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ ก็เพราะมันเป็นครั้งแรกในชีวิตของผม...”¹

เมื่อมาลัยต้องรับผิดชอบตรงนี้ เขาจึงเขียนนวนิยายลงตีพิมพ์ด้วย จนเกิดนามปากกามากมาย ทำให้ต้องทำหน้าที่ควบคู่กันไปทั้งนักหนังสือพิมพ์และนักเขียนเช่นเดียวกับนักหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศที่เป็นนักหนังสือพิมพ์และนักเขียน เช่น ชาร์ลส์ ดิกเก้นส์ (Charles Dickens) เคยเป็นผู้สื่อข่าวรัฐสภาในหนังสือพิมพ์ลอนดอน เออร์เนสต์ เฮมมิงเวย์ (Ernest Hemingway) เริ่มต้นอาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่เดอะแคนซัส ซิตี้ สตาร์

¹ โอฬาร , “ชมรมนักประพันธ์”, พิมพ์ไทยรายเดือน (3 พฤศจิกายน 3494) : 65.

(The Kansas City Star) ก่อนที่จะมารับผิดชอบในหน้าที่ข่าวต่างประเทศ โดยเฉพาะแถบยุโรปในโตรอนโตสตาร์ (Toronto Star) เป็นต้น

คนทั่วไปจะรู้จักมาลัย ชูพินิจ ในฐานะนักประพันธ์มากกว่านักหนังสือพิมพ์ เนื่องจากมาลัยมีผลงานการประพันธ์มากมายและมีหลายนามปากกา แต่มาลัยกลับชอบชีวิตการเป็นนักหนังสือพิมพ์มากกว่า ดังที่ชนิด สายประดิษฐ์ กล่าวให้ฟังว่า

“...คุณกุหลาบเล่าให้ฟังว่า ระหว่างที่คุณมาลัยทำงานที่ ‘ไทยใต้’ ได้ชวนคุณมาลัยกลับมาทำหนังสือพิมพ์ ‘บางกอกการเมือง’ ร่วมกัน ทั้ง ๆ ที่คุณมาลัยมีอาชีพเป็นครู เงินยังมีประจำ แต่ก็ลาออกเพราะรักหนังสือพิมพ์ คุณกุหลาบมาเป็นบรรณาธิการบางกอกการเมือง ส่วนคุณมาลัยมาช่วยดูแล ‘สุภาพบุรุษ’ ให้จนเลิกไป...”²

ในขณะนั้นหนังสือพิมพ์เริ่มลงนวนิยาย เพื่อปิดเล่มหนังสือให้ได้ ทำให้บทบาทของเขาควบคู่กันไปกับนักหนังสือพิมพ์ ดังที่อุดม ชาดบุตรกล่าวไว้ว่า เมื่อนวนิยายเรื่องไหนที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ขายดี ผู้อ่านนิยม เขาก็จะนำมารวมพิมพ์เป็นเล่มขายได้อีก จึงทำให้คนรู้จัก มาลัยในฐานะนักประพันธ์มากกว่า ทั้ง ๆ ที่โดยอาชีพแล้วมาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์

ความเป็นนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยนั้น ไม่เหมือนสมัยปัจจุบันนี้ที่เน้นการทำข่าวสด ในครั้งแรกที่เขาเริ่มวิชาชีพนี้ที่ไทยใต้ เขาเขียนข่าวสดด้วย แต่เมื่อมาทำหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ๆ เขาก็เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เขียนเบื้องหลังข่าว เขียนบทบรรณาธิการ เป็นคอลัมนิสต์ของคอลัมน์ประเภทต่าง ๆ ทั้งบทความและสารคดี ซึ่งทำให้เขาเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงขึ้นมาได้

อีกประการหนึ่ง การเป็นนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยนั้น เป็นประโยชน์ต่อการประพันธ์ของเขา เพราะเขาจะได้ข่าวสารเชิงลึก เบื้องหลังเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเนื้อข่าวผสมผสานกับจินตนาการและสำนวนภาษา จึงทำให้นวนิยายของเขามีมุมมองใหม่ ๆ ที่ได้มาจากเนื้อข่าว เช่น ดงเศรษฐี ที่สะท้อนสภาพการเมืองการปกครองในสมัยก่อน และฝังรากลึกมาจนถึงปัจจุบันที่การเมืองยังต้องฟังฟังกับคนรู้จัก ทำให้บทประพันธ์ของเขาต่างจากของผู้อื่น นี่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บทบาทนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยได้ส่งเสริมวิชาชีพการประพันธ์ของเขา

² สัมภาษณ์ชนิด สายประดิษฐ์ , ภรรยาคุณกุหลาบ สายประดิษฐ์

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเป็นนักหนังสือพิมพ์และนักประพันธ์ในยุคนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งต่างจากนักหนังสือพิมพ์ในยุคปัจจุบันที่เน้นการเขียนข่าวเพียงอย่างเดียว แทบไม่มีนักหนังสือพิมพ์คนใดมีอาชีพเป็นนักประพันธ์ด้วย

ในขณะที่มาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์นั้น เขาได้ดำรงตนอยู่ในความซื่อสัตย์ สุจริตต่อวิชาชีพ ไม่ได้ฝักใฝ่ลัทธิการเมืองใด ๆ นอกจากประชาธิปไตย ไม่ฝักใฝ่กับผู้มีอิทธิพลทางการเมืองคนใด เขาเน้นแต่การเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นสถาบันหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ที่จะชี้แนะ สั่งสอนรัฐบาล ให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง ทำในสิ่งที่จะพัฒนาประเทศ แม้จะขัดกับผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ แต่เพื่อส่วนรวมก็ต้องยอมเสียสละ แต่ในบางครั้งก็ต้องรู้จักยืดหยุ่น เนื่องจากในยุคนี้รัฐบาลเป็นเผด็จการทหาร หนังสือพิมพ์บางฉบับจะเขียนติติงอะไร รัฐบาลก็ไม่ค่อยจะเชื่อคำแนะนำ เพราะผู้เขียนบางคนฝักใฝ่อยู่ในลัทธิการเมืองอื่นและไม่สุจริตใจ ในขณะที่มาลัยสนใจแต่การพัฒนาบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่สนใจฝักใฝ่ลัทธิการเมืองใด ๆ และมีความจริงใจในการแสดงความคิดเห็น ทำให้เขาได้รับความนับถือและเกรงใจจากรัฐบาล และเนื่องจากการวางตัวของมาลัยในสถานะนักหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลางและไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ใด ๆ

ความที่มาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดำรงบทบาทในสังคมอย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี เป็นทั้งครู (Teacher) เป็นผู้รายงานข่าว (Reporter) เป็นผู้วิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์เบื้องหลังข่าว (Interpreter) และยังเป็นผู้บันทึกประวัติศาสตร์ เพื่อจะได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นของสถานการณ์ในขณะนั้น ทำให้เขาได้รับความนับถือจากผู้อ่านและรัฐบาล ประกอบกับในชีวิตจริงมาลัยก็เคยเป็นครู จึงชอบแนะนำสั่งสอน เพราะสังคมไทยชอบรับคำแนะนำสั่งสอน (Instructional Society)³ เมื่อมาเป็นนักหนังสือพิมพ์ การเขียนของเขาจะให้อ่านคิดเอาเอง ไม่ตัดสินว่าผิดหรือถูก ไม่พิพากษาเนื้อข่าว เช่นหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน มาลัยจึงได้รับความนิยมนับถือเป็นอย่างมาก

มาลัย ชูพินิจเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มองโลกตามสภาวะความเป็นจริง อาศัย

³ สุกัญญา สุตบรรทัด, เอกสารประกอบคำสอนวิชาประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์ (อัตสำเนา) (กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ ภาคนหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

การค้นคว้าหาข้อมูลอย่างจริงจัง และนำข้อมูลเหล่านั้นมาเผยแพร่นำเสนอตามความเป็นจริงในสไตล์ของตัวเอง แนวคิดของมาลัยจะเป็นอุดมคติ อุดมการณ์ เขาเป็นคนรักความถูกต้อง ไม่ยอมสยบใคร แต่ทว่าบางครั้ง เขารอคอยจังหวะและเวลา ว่าสมควรกระทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะสถานการณ์การเมืองในขณะนั้นเป็นภาวะที่บีบคั้นนักหนังสือพิมพ์ให้อยู่ในกรอบและข้อจำกัดที่รัฐบาลวางไว้ ทำให้นักหนังสือพิมพ์ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง

มาลัย ชูพินิจ มีแนวคิดประชาธิปไตยและรักเสรีภาพมาก เมื่อถูกนายทุนหนังสือพิมพ์บีบบังคับให้เขาต้องทำตามนโยบายของเจ้าของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น โดยที่ มาลัยและมิตรสหายไม่เห็นด้วย จึงลาออก เขาไม่คำนึงถึงว่าจะมีงานใหม่ทำหรือไม่ ซึ่งแสดงถึงความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีอุดมการณ์ เคารพตนเองและเคารพวิชาชีพของเขา

ในยุคเวลาเช่นนั้น ผลประโยชน์ต่าง ๆ ยังไม่มีมาสู่แวดวงอาชีพนักหนังสือพิมพ์มากนัก ประจวบกับอุปนิสัยของมาลัยที่ไม่หลงไหลไปกับความเข้ายวนของผลประโยชน์ ด้วยเหตุนี้ เขาจึงเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีอุดมการณ์สูงมาก บางเรื่องที่ไม่สามารถหาทางออกได้ และขัดกับแนวคิดของตน เขาก็จะลาออกมาทำหนังสือพิมพ์ใหม่กับเพื่อน ๆ ถึงแม้จะล้มมาาก็ครั้ง มาลัยก็ยังลุกขึ้นมาได้เสมอ

ในขณะที่การเมืองและกระแสสังคม จะกดดันให้มาลัยเปลี่ยนแนวคิดของเขา ให้เป็นไปตามแนวคิดของสภาพการเมืองในขณะนั้น แต่มาลัยไม่ยอมให้ใครมาเปลี่ยนแนวคิดของตนได้ เขาจึงหลีกเลี่ยงการนำเสนอแนวคิดของเขาตามความเป็นจริง เช่น ในบทบรรณาธิการ สารคดี และบทความ มาเป็นการนำเสนอแนวคิดในโลกมายา อันได้แก่ ข้อเขียนในนวนิยาย และเรื่องสั้น เพื่อสะท้อนสภาพสังคมและการเมือง อีกทั้งยังสอดแทรกแนวคิดของเขา การดำรงชีวิตในสังคมขณะนั้น ลงไปในบทประพันธ์นั้นอีกด้วย

ความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพเป็นสิ่งที่มาลัยหวงแหนที่สุด ซึ่งแม้รัฐบาลสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จะมาชักชวนให้ไปเป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น เพื่อจะได้ไม่มีหนังสือพิมพ์โจมตีรัฐบาล แต่มาลัยก็ไม่ยอมไปเป็นรัฐมนตรี เพราะถ้าไปเป็นรัฐมนตรีแล้ว มาลัยจะทำหน้าที่เป็นนักหนังสือพิมพ์เต็มที่ได้อย่างไร จะเป็นปากเป็นเสียงให้ประชาชนได้อย่างไร มาลัยจึงไม่ได้เป็นรัฐมนตรี จนเมื่อเขาได้เสียชีวิตลง ในงานพระราชทานเพลิงศพของ

มาลัย จอมพลผืน ขุนหวัดได้พูดกับลูกสาวของมาลัยว่า “เอาอย่างพ่อเขานะลูก เงินซื้อเขาไม่ได้”⁴ ซึ่งแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ของเขา

ดังเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด จึงทำให้มาลัย ชูพินิจ ได้รับพระราชทานปริญญา วารสารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คำประกาศเกียรติคุณได้กล่าวไว้ชัดเจนว่า มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ ปรากฏในข้อความตอนหนึ่งว่า

“...ในการประกอบวิชาชีพ นายมาลัย ชูพินิจ ได้ยึดมั่นในอุดมการณ์และจรรยาบรรณ ของนักหนังสือพิมพ์ตลอดมา ด้วยความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อประเทศชาติ และด้วยเกียรติประวัติอันสูงเด่นในวงการหนังสือพิมพ์ สภามหาวิทยาลัยจึงให้เกียรติเชิดชู นาย มาลัย ชูพินิจ เป็นวารสารศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ...”⁵

ข้อความดังกล่าวเป็นการยืนยันว่า มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์อย่าง แท้จริง โดยชี้ให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ต่อจรรยาบรรณวิชาชีพของมาลัย ทำให้การทำงาน หนังสือพิมพ์ของเขาเป็นที่ยอมรับนับถือจากผู้อ่านและรัฐบาล สมกับที่มาลัยได้รับวารสาร ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพเท่านั้นจึงสมควรจะได้รับ

2.1.1 แนวคิดด้านการเมือง

มาลัย ชูพินิจเกิดในช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 5 มีชีวิตต่อมาจนถึงรัชกาล ที่ 9 ความที่เขาเป็นสามัญชน ในช่วงแห่งวัยเด็กจนถึงวัยหนุ่มของเขา จากบ้านสวน ต่างจังหวัดสู่เมืองหลวง เขาจึงได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ จากการปกครองใน ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 เพื่อจะเป็น การปกครองแบบประชาธิปไตย เขามองการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบแนวคิดเสรี

⁴ สัมภาษณ์พิเศษฐา ณ บางช้าง,บุตรสาวมาลัย ชูพินิจ , 22 มิถุนายน 2542

⁵ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2504 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 25 ตุลาคม 2505 (พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2505), หน้า 21.

แต่แล้วในที่สุดก็กลายเป็นการปกครองแบบเผด็จการทหาร แนวคิดการปกครองแบบประชาธิปไตยและมีเสรีภาพของมาลัยจะเห็นได้จากงานเขียนต่าง ๆ ของเขา

แนวคิดด้านการเมืองของมาลัย สามารถนำมาแจกแจงเป็นประเด็นด้านต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำให้เห็นข้อบกพร่องของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ - มีผลต่อแนวคิดซึ่งในขณะนั้นความคิดในการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยได้เริ่มก่อเกิดขึ้นในหมู่ปัญญาชนคนไทยบ้างแล้ว

2. ชี้นำให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริง - มีผลต่อแนวคิด สภาพเศรษฐกิจตกต่ำเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จากภาวะสงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลมาสู่สมัยรัชกาลที่ 7 จึงทำให้คนเห็นถึงความล้มเหลวในการบริหารประเทศของรัฐบาลในขณะนั้น

3. ชี้นำให้เห็นถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย - มีผลต่อแนวคิด อีกทั้งยังสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในแง่เสรีภาพ

4. ชี้นำให้เห็นถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยและเสรีภาพ - มีผลต่อแนวคิด อีกทั้งยังสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในแง่เสรีภาพ

5. นำเสนอแนวคิดประชาธิปไตย - มีผลต่อแนวคิด อีกทั้งยังสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ในแง่เสรีภาพ

จากทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าแนวคิดด้านการเมืองจะเป็นการนำเสนอเรื่องราวสถานการณ์ในช่วงระยะเวลาที่มาลัยมีชีวิตอยู่ คือ ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จนกระทั่งถึงยุคจอมพล ป. พิบูลสงคราม รวมไปถึงสภาพสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นเรื่องทั่วไปที่คนอ่านสนใจ อีกทั้งแนวคิดทางการเมืองของปราชญ์ตะวันตกที่มีต่อแนวคิดประชาธิปไตยและเสรีภาพ นำมาเสนอให้ผู้อ่านเข้าใจรากฐานประชาธิปไตยซึ่งในช่วงยุคนั้น กระแสประชาธิปไตยเข้ามาสู่ประเทศไทยแรงมาก ยิ่งช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ประชาธิปไตยในไทยยังเป็นประชาธิปไตยและเสรีภาพครึ่ง ๆ กลาง ๆ

เห็นได้จากการที่หนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อชนิดหนึ่งอันเป็นปากเสียงของประชาชน ถูกลดรอนสิทธิเสรีภาพ ต่อมาก็เป็นช่วงการปกครองแบบเผด็จการทหาร การใช้ระบบทหารเข้ามาปกครองประเทศ จึงทำให้ประชาธิปไตยและเสรีภาพไม่ได้เผยแพร่เท่าใดนัก นักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในยุคนั้นจึงต้องมีความระมัดระวังมากในการนำเสนอข่าวสาร หากถูกจับกุม จะได้รับโทษสถานหนัก

ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ.2475 นั้น หนังสือพิมพ์ได้ริเริ่มชี้ข้อบกพร่องของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 6 ทรงใช้พระราชอำนาจในเรื่องต่าง ๆ และในสมัยรัชกาลที่ 7 ที่ทรงปลดข้าราชการ หรือที่เรียกว่า "ดุษฎีภาพ" ทำให้หนังสือพิมพ์ซึ่งมีเสรีภาพมาแต่สมัยรัชกาลที่ 6 วิจารณ์การกระทำของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในเรื่องนี้อย่างรุนแรง

นอกจากนั้น หนังสือพิมพ์ยังชี้ให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจ ที่ได้ถดถอยลงเป็นลำดับ โดยได้มีการเปรียบเทียบการปกครองระบอบเดิมกับระบอบประชาธิปไตยที่ต้องการให้เกิดขึ้น หนังสือพิมพ์ได้พยายามเสนอแนวคิดในการปกครองระบอบประชาธิปไตยควบคู่ไปกับการวิจารณ์ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ว่ามีผลดีผลเสียต่างกันเช่นไร

เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ทำให้รัฐบาลประกาศเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยสมุดและการพิมพ์ พ.ศ.2465 และประกาศพระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสารและหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2470 แทน^๑ ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการปูพื้นฐานทางประชาธิปไตยด้วยเช่นกัน

ในระหว่างนั้น ได้มีชุมชนชาวจีนเข้ามาอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก แนวคิดการเมืองต่าง ๆ จึงต้องมีความระมัดระวังมาก เพราะเป็นช่วงเปราะบาง ถ้าเสนอแนวคิดประชาธิปไตยไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็อาจทำให้ประเทศเปลี่ยนรูปแบบการปกครองไปเป็นแบบอื่นได้ ด้วยเหตุนี้ นักหนังสือพิมพ์จึงมีบทบาทในการชี้นำความคิดต่อผู้อ่าน ว่าการเมืองการปกครองของประเทศไทยควรจะเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางใด

^๑ "พระราชบัญญัติว่าด้วยเอกสารหนังสือพิมพ์ พ.ศ.2470", ราชกิจจานุเบกษา 446 , 5 ก.ย.2470 .

มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ในยุคสมัยนั้นที่ต้องการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เขาได้ชักจูงให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของประชาธิปไตยและเสรีภาพ รวมทั้งชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และอธิบายถึงสภาพความเป็นไปของสภาพการเมืองในยุคนั้น โดยนำเสนอในบทบรรณาธิการมากที่สุด จนกระทั่งผู้อ่านคล้อยตามแนวความคิดนั้น ซึ่งความคิดเห็นส่วนตัวของเขา ที่มีต่อรัฐบาลและการปกครองเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ด้านจริยธรรมที่เขา มีอยู่ ความจริงใจและความไม่มีอคติต่อผู้ใด ทำให้ประชาชนเห็นด้วยกับแนวคิดของเขา

เมื่อการปฏิวัติ 2475 เป็นที่เรียบร้อย ความหวาดระแวงของคณะราษฎรก็เกิดขึ้น เนื่องจากกลัวการชิงอำนาจกลับคืนสู่ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์อีกครั้ง รวมทั้งสถานการณ์ของประเทศก็ไม่น่าไว้วางใจ เนื่องจากการแทรกแซงของต่างประเทศ เพราะขณะนั้นมีการปฏิวัติของ ดร.ซุนยัตเซนในจีน กบฏบอลเชวิคในรัสเซีย รวมทั้งอังกฤษที่มีอาณานิคมมากและมาลงทุนกิจการต่างๆ ในไทย หนังสือพิมพ์อาจถูกใช้เป็นเครื่องมือได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ หลวงประดิษฐมนูธรรม ผู้แทนคณะราษฎรในขณะนั้นจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสมุดเอกสารและหนังสือพิมพ์เพิ่มเติมพุทธศักราช 2475 มาตราที่ 4 และ 5 ที่รัฐบาลต้องควบคุมการลงข่าวทางราชการทหาร และต่างประเทศ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายได้มาก ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เสียก่อน อีกทั้งยังมีการสั่งปิดโรงพิมพ์ได้ ถ้าทำผิดพระราชบัญญัติ แต่ก็ผ่อนผันให้หนังสือพิมพ์ที่กระทำผิดต้องนำข่าวมาให้พนักงานตรวจก่อนและให้ดำเนินงานต่อไปได้

ต่อมาก็เกิดความขัดแย้งกันเองในคณะราษฎร โดยหลวงประดิษฐมนูธรรม ซึ่งเป็นฝ่ายที่มีความคิดก้าวหน้า ต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในขณะที่พระยามโนปกรณนิติธาดา และพระยาทรงสุรเดช เป็นพวกฝ่ายอนุรักษนิยม ยังนิยมกษัตริย์ ส่วนพระยาพหลพลพยุหเสนา นั้นวางตัวเป็นกลาง

เมื่อพระยามโนปกรณนิติธาดาได้เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศ ไทย ได้ยึดถือนโยบายที่เน้นการปกครองแบบเก่า ทำให้พระยาพหลพลพยุหเสนาเกิดความไม่พอใจจึงได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจ ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ได้มีสิทธิเสรีภาพพอสมควร เนื่องจากพระยาพหลพลพยุหเสนามองหนังสือพิมพ์อย่างเป็นมิตรไม่ใช่ศัตรู แต่แล้วก็ให้มีพระราชบัญญัติการพิมพ์ 2476 ออกมาบีบบังคับให้ผู้ดำรงตำแหน่งบรรณาธิการต้องมีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมบริบูรณ์ ขณะนั้นมาลัยได้ทำงานอยู่ที่หนังสือ

พิมพ์ประชาชนแล้ว แม้จะมีแรงบีบคั้นทางการเมืองเป็นระยะ แต่ไม่รุนแรงเท่าใดนัก เริ่มมารุนแรงในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

กบฏบวรเดช ซึ่งได้เกิดขึ้นก่อนจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี นั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นหัวหน้าในการปราบปรามจนประสบชัยชนะ จึงเห็นว่า ทหารเท่านั้นควรจะเป็นสถาบันที่ควบคุม สร้างระเบียบ และรักษาความสงบในประเทศ ได้ จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงยึดอำนาจทางทหารและการปกครอง อีกทั้งยังได้แนวคิด ชาตินิยมจากพรรคนาซีในเยอรมันและจากญี่ปุ่น จึงทำให้มีอำนาจสูงสุดในการปกครอง ประเทศแบบเผด็จการทหารในเวลาต่อมา

สาเหตุที่มาลัยต้องการนำเสนอแนวคิดประชาธิปไตยเช่นนี้ เป็นเพราะว่า เขาเห็นถึงความไม่ถูกต้องในการกระทำของผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 โดยอ้างว่าประชาชนต้องการ ซึ่งต่อมาก็ขัดแย้งกันเองจนมีการปฏิวัติซ้ำซ้อน แต่อำนาจการปกครองก็ยังอยู่ในมือคนกลุ่มหนึ่ง เพียงแต่ย้ายจากผู้ที่ถืออำนาจก่อนหน้านั้น คือ สถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นสถาบันทหารแทน และสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ก็ ถูกลดทอนลงอีก

แนวคิดประชาธิปไตยของมาลัยในช่วงวัยหนุ่มนั้น ยึดติดกับกฎหมาย มาลัยเสนอแนวคิดประชาธิปไตยออกมาโดยยึดถือความยุติธรรม เห็นด้วยกับหลักการพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการปกครองตนเอง การใช้ปากกาเป็นปากเสียงของตน การเข้าร่วมใน กิจกรรมทางการเมือง แต่ทว่าในความเป็นจริงแล้วไม่สามารถก่อให้เกิดการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

ระหว่างที่จอมพล ป. เป็นนายกรัฐมนตรี หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอตามแนวนโยบายของจอมพล ป. เพียงคนเดียว ซึ่งนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลนั้นแข่งกร้าวกับ หนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะมีการออกกฎหมายควบคุมหนังสือพิมพ์เป็นพระราชบัญญัติการ พิมพ์ พ.ศ.2484 ให้กำหนดทุนสำหรับผู้ที่ต้องการออกหนังสือพิมพ์ประเภทข่าวสารการ เมือง ต้องมีทุนไม่ต่ำกว่า 5 หมื่นบาท ซึ่งนโยบายดังกล่าวจอมพล ป. กล่าวอ้างว่าเพื่อยก ระดับหนังสือพิมพ์ แต่ทว่าความจริง ต้องการลดจำนวนหนังสือพิมพ์เพื่อที่จะควบคุมได้ สะดวกขึ้น อีกทั้งมีการตรวจหรือเซ็นเซอร์ข่าวทุกชิ้นที่รัฐบาลไม่ต้องการให้นำเสนอ

ในขณะนั้นมาลัยทำหน้าที่สื่อพิมพ์ประชามิตรอยู่ จึงได้มีการรวบรวมพรรคพวกออกเงินทุนทำหนังสือพิมพ์ตามกฎหมายของจอมพล ป. เป็นการแสดงถึงความตั้งใจจริงในการนำเสนอข่าวและรักในวิชาชีพนี้ แม้เวลานั้นเป็นเวลาช่วงสงครามโลก “...เงินทองหายากมาก อย่างว่าแต่เงิน 5 หมื่นเลย 100 กว่าบาทก็หายากเต็มที...”⁷ และเนื่องจากจอมพล ป. เล็งเห็นถึงความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในการโฆษณาชวนเชื่อ จึงทำให้นักหนังสือพิมพ์หวาดกลัวภัยที่จะมาถึง และบังคับให้เสนอข่าวตามที่ตนต้องการได้

ข้อเขียนทางการเมืองของมาลัยในช่วงเวลานั้นค่อนข้างรุนแรง อีกทั้งมิตรสหายทุกคนในเวลานั้นต้องการเสรีภาพมากที่สุด ไม่ใช่ภาวะที่เป็นอยู่ครึ่งๆ กลางๆ แต่เพราะเป็นยุคเผด็จการ ทุกคนจึงต้องปรับตัวไปพร้อม ๆ กันหมด แม้ข้อความของเขาจะนำเสนอรุนแรง แต่ถ้าผู้อ่านไม่จับประเด็นให้เห็นชัด ก็ความรู้สึกเพียงว่าแค่ข่าขั้นและเสียดสี แม้จะไม่ได้ผลเต็มที่ในการนำเสนอเผยแพร่ แต่มาลัยก็ต้องทำเพื่อความอยู่รอด เพราะว่ามันั้น ทุกคนที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลจะถูกจับกุมทันที

ในระหว่างนั้นเองสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ลุกลามมาถึงประเทศไทย ทุกฝ่ายต้องการให้ไทยดำรงตนเป็นกลาง แต่จอมพล ป. กลับเข้าข้างญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์จึงโจมตีกันมาก เมื่อเป็นเช่นนี้จอมพล ป. จึงใช้มาตรการที่ทำให้หนังสือพิมพ์ยุติการโจมตี คือจำกัดการขายกระดาษให้ โดยใช้วิธีการปันส่วน แต่หนังสือพิมพ์ประชามิตรที่มาลัยทำอยู่นั้นไม่สนใจ กลับใช้วิธีลดหน้ากระดาษเพื่อความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์

ผลของสงครามดังกล่าว ทำให้กระดาษขาดแคลน รวมทั้งการบีบบังคับทางการเมือง จึงทำให้มาลัยเบื่อหน่ายและได้ลาออกไปทำสวนมะพร้าวที่อ่าวพั่งดัก จังหวัดชุมพร อยู่พักหนึ่ง แต่ก็ไม่ได้ละทิ้งงานเขียนหนังสือ ยังคงนำเสนอแนวคิดของเขาอยู่ทางข้อเขียนประเภทบทความ เช่น คอลัมน์ ป.ล. จนเมื่อหวนกลับมาสู่วงการหนังสือพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง ก็ได้มาร่วมงานที่ประชามิตร - สุภาพบุรุษ อยู่จนถึง พ.ศ. 2488 ซึ่งเป็นยุคปลายสงคราม จึงได้ไปร่วมงานกับอารีย์ ลีวีระ ก่อตั้งบริษัทไทยพาณิชย์การ จำกัด ขึ้น

ระหว่างที่มาลัยร่วมงานกับอารีย์ ลีวีระที่บริษัทไทยพาณิชย์การ จำกัด นั้น

⁷ สัมภาษณ์อุดม ชาติบุตร , เจ้าของสำนักพิมพ์อุดมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน

แนวคิดด้านการเมืองของเขาในแง่ประชาธิปไตยได้เปลี่ยนแปลงไปบ้าง ไม่ได้แค่อึดติดในทฤษฎีเพียงอย่างเดียวเหมือนเช่นในสมัยหนุ่ม แต่มีมุมมองที่กว้างขึ้นและคิดลึกลงไปว่า ประชาธิปไตยเพียงอย่างเดียวไม่สามารถนำประเทศไทยไปสู่ความเป็นอารยประเทศได้ แต่ต้องปลูกฝังความรักชาติ และหน้าที่พลเมืองให้กับคนในสังคม ให้มีความร่วมมือกัน อีกทั้งต้องจัดระเบียบการบริหารของรัฐบาลให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้น แบ่งหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ กระจายไปสู่ส่วนต่าง ๆ ตามชนบท เพื่อให้ประชาชนทุกคนรู้สึกเหมือนมีส่วนร่วมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ มาลัยยังยึดหลักการปรับปรุงการปกครองและการบริหารของราชการที่ต้องให้ข้าราชการท้องถิ่นมีอำนาจพอสมควร ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับความพอใจของ "ผู้นำ" ให้ข้าราชการเหล่านั้นหันไปส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง อีกทั้งยังได้สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทางประชาธิปไตยขึ้นด้วย การที่มาลัยมีแนวคิดเช่นนั้น แสดงถึงความหลากหลายและกว้างขวางทางความคิดที่จะนำมาสู่การปฏิบัติได้จริง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่างานเขียนต่าง ๆ โดยเฉพาะบทบรรณาธิการ มาลัยจะเน้นการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ โดยกระตุ้นให้ผู้คนคิดคล้ายตามและปฏิบัติตาม หนังสือพิมพ์ที่ มาลัยทำในขณะนั้นคือพิมพ์ไทย นับว่าเป็นผู้นำทางความคิดของสังคมในยุคนี้ เพราะการวางตัวเป็นกลางของเขา

แต่เมื่อจอมพล ป. กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง การก็กลับเป็นเช่นเดิม ความรุนแรงระหว่างหนังสือพิมพ์กับรัฐบาลมีขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ พล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ เป็นอธิบดีตำรวจที่มุ่งตรวจจับหนังสือพิมพ์ในข้อกล่าวหารุนแรงว่าสมคบคิดกันล้มล้างรัฐบาลเป็นสำคัญ

พล.ต.อ.เผ่า ได้วางระเบียบเพื่อการลิดรอนสิทธิของหนังสือพิมพ์ ห้ามเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล ห้ามวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล เป็นต้น แต่ทว่า จอมพล ป. ก็มีการปรับปรุงลดหย่อนกฎเกณฑ์ลงบ้าง มีการอนุญาตให้มีการพูดวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในที่สาธารณะแบบไฮด์ปาร์คที่ประเทศอังกฤษขึ้นที่สนามหลวงได้ และด้วยเหตุที่ประชาชนไม่เคยมีเสรีภาพอย่างเต็มที่มาก่อน และยังไม่เข้าใจประชาธิปไตยดีพอ จึงทำให้เกิดการใช้สิทธิเสรีภาพมากขึ้น มีการเดินขบวนบ่อยครั้ง เห็นได้จากบทบรรณาธิการของมาลัยในช่วงปี พ.ศ.2498

ในขณะที่ประชาชนนิยมการพูดแบบ "ไฮด์ปาร์ค" นั้น หนังสือพิมพ์ที่น่าจะวางตัวเป็นกลางกลับเป็นของผู้มีอำนาจในยุคนั้น เช่น 'ชาวไทย' เป็นของพล.ต.อ. เผ่า ศรียานนท์ 'สารเสรี' เป็นของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และต่างก็โจมตีกันเอง ทำให้หนังสือพิมพ์เกิดความเสื่อมมากขึ้น จนประชาชนหมดศรัทธา แม้ว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ จะมีเจ้าของกันหมด แต่พิมพ์ไทยที่มลาย็เป็นบรรณาธิการนั้น ยังคงความเป็นกลางและเป็นกระบอกเสียงของประชาชน จึงเป็นที่นิยมในผู้อ่านทุกเพศทุกวัย

เนื่องจากยุคสมัยนั้นประชาธิปไตยยังไม่สมบูรณ์อย่างเต็มที่ การนำเสนอข่าวสารและข้อคิดเห็นต้องถูกตรวจสอบ จึงเป็นเสมือนแรงกดดัน และยังบีบคั้นมากเท่าไร ก็ยังมีแรงของปฏิกิริยาแสดงออกมาเท่านั้น^๕ มลาย็เองก็จะเขียนแสดงความคิดเห็นด้วยความไม่พอใจรัฐบาล แต่เขาก็ต้องเขียนให้ดูขบขันและเสียดสี โดยไม่ให้ร้ายใคร ทำให้งานเขียนส่วนใหญ่ในขณะนั้นผู้อ่านต้องตีความเอาเอง จะนำเสนอโดยชัดเจนเจาะจงไม่ได้ แม้ผู้มีอำนาจในขณะนั้นไม่เห็นด้วยและไม่พอใจ แต่ก็ไม่สามารถอ้างข้อหาใดในการจับกุมมลาย็ได้

แม้ว่าอำนาจการปกครองของจอมพล ป. และพล.ต.อ.เผ่าจะมากมายเพียงใด แต่ท้ายที่สุดหนังสือพิมพ์ก็สร้างกระแสผลักดันให้คนไทยไม่พอใจรัฐบาล และนำไปสู่การปฏิวัติโดยจอมพลสฤษดิ์ ด้วยสาเหตุที่รัฐบาลจอมพล ป. ทุจริตคอร์รัปชัน จำกัดสิทธิเสรีภาพหนังสือพิมพ์ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่สุจริต

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การเมืองในขณะนั้น เป็นตัวผลักดันให้มลาย็มืองานเขียนแบบเสียดสีได้ เพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกกล่าวหาและจับกุม อีกทั้งเมื่อต่อมามีการกีดกันทางความคิดมากขึ้น เขาจึงนำเสนอแนวคิดของเขาผ่านนวนิยาย เรื่องสั้นแทน แต่แล้วก็ถูกแรงบีบจากรัฐบาลในสมัยจอมพล ป. เช่นกัน ที่ทำให้เขาต้องมีวิธีการเขียนแตกต่างกันไป ส่งผลให้สไตล์การเขียนของเขามีหลากหลาย เหตุผลอีกประการ คือ เขาคิดว่าสังคมนการเมืองของไทยจะไม่มีวันดีขึ้นได้ หากรัฐบาลไม่ให้สิทธิเสรีภาพประชาธิปไตยแก่คนไทยอย่างเต็มที่ และการเมืองการปกครองของไทยก็ยังอยู่ในวังวนเช่นเดิม

^๕ สัมภาษณ์โพใจ ชัยะเวฬุ , นักหนังสือพิมพ์อาวุโส.

บทบรรณาธิการ บทความ สารคดี นวนิยาย หรือแม้แต่เรื่องสั้นของมาลัยที่นำเสนอผ่านหนังสือพิมพ์เพื่อที่จะให้สังคมยอมรับนั้น จึงมีออกมามากมายระหว่างที่การเมืองของไทยยังอยู่ใต้ระบอบเผด็จการ แม้ว่าทุกคนได้พยายามดิ้นรนให้หลุดพ้นจากการอยู่ภายใต้การบังคับของชนชั้นปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เพื่อมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่แล้วก็ยังมาประสบกับระบอบเผด็จการ ไม่ใช่ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แม้จะบอกว่าเป็นประชาธิปไตย

2.1.2 แนวคิดด้านสังคม

เนื่องจากสภาพสังคมไทยในช่วงเวลานั้น เป็นช่วงที่วัฒนธรรมตะวันตกกำลังแพร่ขยายเข้ามาเป็นระยะ และได้นำเอาแนวคิดต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันเข้ามาสู่ไทยเช่นกัน เห็นได้ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ตามอย่าง ไม่ค่อยริเริ่มสร้างสรรค์ เมื่อหนังสือพิมพ์นำเสนอสิ่งใด สังคมก็มักจะตามไปด้วย กล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์เป็นผู้นำหลักทางความคิดของสังคม ดังจะเห็นได้จากการที่หนังสือพิมพ์เป็นผู้นำในการเรียกร้องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

มาลัย ชูพินิจ ก็เป็นนักหนังสือพิมพ์คนหนึ่งที่มีวิถีชีวิตในช่วงเวลานั้นที่รับเอาทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก จึงเกิดประเด็นแนวคิดด้านสังคมต่าง ๆ ดังนี้

1.แนวคิดในการรักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีของไทย เช่น ความกตัญญู การมีสัมมาคารวะ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ฯลฯ

2.แนวคิดในการเลือกรับแต่วัฒนธรรมที่ดีงามของต่างประเทศ วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในไทยเป็นอย่างมาก มาลัยจึงได้นำเสนอแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดตะวันออกและแนวคิดตะวันตกที่เข้ากับวัฒนธรรมไทยได้ โดยชี้ให้เห็นถึงการต้องรู้จักเลือกรับเอาวัฒนธรรมที่ดีงามมาปรับปรุงใช้ให้เข้ากับวิถีชีวิตของตน

3.แนวคิดในการไม่เห็นด้วยกับลัทธิชาตินิยมและเผด็จการของผู้นำรัฐบาล

4.แนวคิดในการต่อต้านและตำหนิการคอร์รัปชัน การเล่นพรรคเล่นพวก การไม่เคารพกฎหมาย

5.แนวคิดในการการดำรงชีวิตที่ต้องอดทน ต่อสู้ดิ้นรน มีหัวใจเป็นนักกีฬา ชื่อสัตย์สุจริต ซึ่งมาลัยมีอยู่เต็มเปี่ยมตราบวาระสุดท้ายของชีวิต ดังปรากฏว่าจอมพลผิน ชุณหะวัณ ซึ่งไปฟังสวดอภิธรรมที่วัดได้พูดกับบุตรสาวของมาลัยว่า “เอาอย่างพ่อเขานะลูก เงินซื้อเขาไม่ได้” ทั้งนี้แสดงถึงความชื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของเขา

6.แนวคิดในการตระหนักในคุณค่าของการศึกษา สังคมจะเจริญต้องให้เยาวชนมีการศึกษาอย่างเต็มที่ รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการจัดการเรื่องการศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีปัญญาความคิดเท่าทันโลก

7.แนวคิดในการต่อสู้ ไม่จ้านนในสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ทั้งกับนายทุนและรัฐบาล เพื่อดำรงตนเป็นปากเสียงให้กับประชาชน

8.แนวคิดในการเคารพความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของมนุษย์

9. แนวคิดในการยกย่องสิทธิของสตรีและเยาวชน

10.แนวคิดในการนำหลักพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาชีวิตและสังคม

ในช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 7 เป็นระยะเวลาที่สภาพเศรษฐกิจตกต่ำและสังคมระส่ำระสาย ข้าราชการหลายต่อหลายคนถูกดุลยภาพปลดออกจากราชการไป เกิดภาวะคนว่างงานขึ้นมากมาย ประกอบกับมีการปฏิวัติระบอบการปกครองเกิดขึ้นติดตตามมา ทำให้เป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากความแน่นอนอะไรไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น ทุกฝ่ายจึงหันหน้าเข้าหาวัดถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นเป็นตัวเป็นตนได้ง่ายและเร็วกว่าการพัฒนาทางด้านจิตใจและคุณธรรม ทำให้บ้านเมืองสงบสัน อีกทั้งยังมีค่านิยมยกย่องชื่นชมคนมีเงินมีอำนาจซึ่งอาจไม่ใช่คนดีก็ได้ขึ้นมาบริหารปกครองประเทศ รากฐานดังกล่าวนำไปสู่ยุคเผด็จการทหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม

จากการที่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 มีชาวจีนเริ่มอพยพเข้ามาทำมาหากินในประเทศไทย ส่วนใหญ่รับจ้างเป็นกุลี เกิดเป็นชุมชนชาวจีนขึ้น ชาวจีนเหล่านั้นมีความมานะอดทน จึงทำให้กลายเป็นชนชั้นเศรษฐกิจในเวลาต่อมา ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ชาวจีนได้กุมอำนาจเศรษฐกิจของประเทศไว้เป็นส่วนใหญ่ ในรัชสมัยรัชกาลที่ 7 เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้สร้างลัทธิชาตินิยม โดยอาศัยค่านิยมว่ารัฐบาลไทยเพื่อคนไทย มีการออกกฎหมายควบคุมเศรษฐกิจและสงวนอาชีพบางอย่างไว้ให้คนไทย เมื่อพ่อค้าคนจีนไม่ยอม จึงถูกตำรวจจับกุม ทำให้พ่อค้าคนจีนเหล่านั้นเห็นว่าการกระทำดังกล่าวของรัฐทำให้ตนขาดผลประโยชน์ จึงเชิญผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ในรัฐบาลมาร่วมกิจการด้วย เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน กลายเป็นที่มาของการคอร์รัปชัน เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่านึกถึงความเป็นอยู่ของประชาชนจากสภาพการณ์ดังกล่าว ทำให้เกิดจุดยึดมั่นในจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของมาลัยว่าจะไม่ยอมให้เงินทองมีอำนาจเหนืออุดมการณ์ของเขาเป็นอันขาด

ในยุคของจอมพล ป. ได้มีความตื่นตัวในเรื่องความเป็นไทย หรือลัทธิชาตินิยมมาก จอมพล ป. พยายามให้คนไทยกลับไปสู่ยุคสมัยอยุธยา ซึ่งให้คนแบ่งหน้าที่กันปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เป็นการสวนทางกับกระแสโลกขณะนั้น แต่ลัทธิชาตินิยมก็มีอะไรขัดแย้งกันอยู่บ้าง เช่น ห้ามนั่งโจงกระเบน หรือห้ามกินหมาก แต่บังคับให้สวมหมวก ซึ่งไม่เหมาะกับเมืองร้อนแม้แต่น้อย

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น ภาวะข้าวยากมากแพงและอัตราเงินเฟ้อตามมา อีกทั้งการเล่นพรรคเล่นพวก จนทำให้เกิดการคอร์รัปชันในหน่วยงานต่างๆ ถึงกับเมื่อมีการขัดแย้งทางผลประโยชน์ขึ้น ก็อาจมีการฆ่าฝ่ายตรงข้ามกันได้ กฎหมายบ้านเมืองไม่ศักดิ์สิทธิ์ และคนไม่เคารพกลัวเกรงกฎหมาย

เมื่อบ้านเมืองเป็นเช่นนี้ ทั้งภาวะสงคราม และภาวะอะไรต่ออะไรต่างๆ ที่ทำให้ชีวิตวุ่นวาย สับสน ทำให้ผู้คนไม่ยอมรับทราบข่าวสารอะไร รวมทั้งความบีบคั้นทางการเมืองที่หนังสือพิมพ์นำเสนอความเป็นจริงและวิพากษ์วิจารณ์สิ่งใดไม่ได้ หนังสือพิมพ์ก็ตามสนองโดยตีพิมพ์นำเสนอนวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องอ่านเล่นลงไป ซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีจิตใจที่ดีขึ้น ไม่ต้องผจญกับปัญหาต่างๆ อย่างน้อยก็ผ่อนคลายความเคร่งเครียดต่อสภาวะความเป็นจริงที่ต้องเผชิญอยู่

งานเขียนนวนิยาย เรื่องสั้น ของมาลัยจึงเกิดขึ้นมากมายในยุคนี้ ซึ่งทุกเรื่องสะท้อนสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น รวมไปถึงหลักการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งขาดหายไป โดยชี้ให้เห็นทั้งด้านดีและด้านไม่ดี อีกทั้งผลกระทบต่อผู้อ่าน ทั้งนี้โดยให้ผู้อ่านคิดเอาเอง

แต่เดิมคนไทยนั้นเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน เป็นคนง่าย ๆ สบาย ๆ ไม่ชอบการบีบบังคับหรืออยู่ใต้กฎเกณฑ์ ขาดระเบียบวินัย แต่การอยู่ในสังคมนั้นจำเป็นต้องมีกฎระเบียบ เพื่อให้คนในสังคมอยู่กันอย่างปรกติสุข จึงได้มีการกฎหมายออกมาบังคับเพื่อให้บ้านเมืองเป็นระเบียบ มาลัยเองก็เป็นคนในสังคมคนหนึ่ง และยังมีหน้าที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ เมื่อเห็นการกระทำในสังคมที่ไม่ถูกต้อง ขาดระเบียบวินัย มาลัยก็จะเขียนตักเตือนหรือแนะนำเพื่อให้สังคมมีระเบียบตั้งงามขึ้น เช่น กรณีการขับขี่ยานยนต์ ซึ่งขาดกฎระเบียบจราจร มาลัยก็จะเขียนแนะนำ และหาทางแก้ไขปัญหาหรือการรับวัฒนธรรม อารยธรรม ความรู้จากตะวันตกเข้ามาโดยไม่ตัดแปลงปรับปรุงให้เข้ากับนิสัยคนไทย มาลัยก็จะตำหนิและวิพากษ์วิจารณ์

การที่วัฒนธรรมตะวันตกแพร่หลายเข้ามา ทำให้คนไทยเลียนแบบ และละทิ้งความดีงามทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทย จนหายไปจากสังคมไทย มาลัยก็เป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้หนึ่งที่ได้กระตุ้นเตือนความคิดให้นำวัฒนธรรมที่ดีงามเหล่านั้นกลับมาประพฤติปฏิบัติ เช่น ความกตัญญู ความยึดหยุ่น ประนีประนอม ความมีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ช่วยกันดูแลเพื่อลดอาชญากรรม ความซื่อสัตย์ พัฒนาคุณภาพชีวิตรวมไปถึงหลักในการดำรงชีวิต โดยการเขียนสะท้อนชีวิตครอบครัว สะท้อนสภาพสังคม เป็นต้น

แนวคิดด้านสังคมของมาลัยจึงเน้นนามธรรมประเภทคุณธรรม รวมไปถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมด้วย เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ที่จะให้ชาวไทยได้รับความสะดวกสบายจากรถยนต์หรือการพัฒนาหน้าประปา เพื่อให้ประชาชนได้รับสาธารณสุขปลอดภัยดี ส่วนคุณธรรมนั้น มาลัยเน้นให้คนไทยรู้จักรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยไว้ให้มากที่สุด โดยเชื่อมโยงเข้ากับชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสังคมให้น่าอยู่มากขึ้น

หลักการดำรงชีวิต เป็นอีกหลักการหนึ่งที่มาลัยมักจะนำเสนอในบทความและนวนิยายมากที่สุด โดยเฉพาะแนวคิดที่ว่า " ชีวิตจะมีค่าอะไร ถ้าจะราบเรียบไปเสีย

หมด ” ซึ่งก็คือ แนวคิดที่ว่าชีวิตคือการต่อสู้ บทความของมาลัยมักสอดแทรกความคิด เรื่องการต่อสู้ไว้ ดังจะเห็นได้ว่าการทำงานของเขา มีทั้งสำเร็จและล้มเหลว จนถึงขนาดไม่มีรองเท้าใส่มาจนถึงได้สวมรองเท้าอีกครั้ง การทำงานที่ล้มเหลวไม่ว่ากี่ครั้งต่อกี่ครั้ง มาลัยก็ยังยืนหยัดทำงานใหม่และสร้างงานใหม่ได้เสมอ

นอกจากนี้จะเห็นได้จากคอลัมน์กีฬาประเภทหมัดมวย ที่สะท้อนถึงการต่อสู้ ว่า ชีวิตคือการต่อสู้ ที่จะต้องใช้ความอดทน เช่นเดียวกับการเข้าป่า มาลัยมักจะแนะนำหลักการดำรงชีวิตในป่า โดยชี้ให้เห็นถึงปรัชญาการดำรงชีวิตของมนุษย์ว่า ทุกชีวิตต้องต่อสู้ อดทน เรียนรู้เพื่อความอยู่รอด เมื่อเป็นเช่นนี้ชีวิตจึงจะดำเนินต่อไปได้

เนื่องจากในยุคสมัยนั้น ป่าไม้และสัตว์ป่ายังมีมากจนเหลือเฟือ มาลัยเองก็ได้แนวคิดการเที่ยวป่ามาจากต่างประเทศ แต่มาลัยจะไม่รังแกสัตว์ก่อน เว้นแต่ได้รับการขอร้องจากชาวบ้านป่าที่ถูกสัตว์ร้ายรังควาน

แนวคิดด้านสังคมที่มาลัยนำเสนอ นั้น ล้วนเป็นการแสดงถึงการรู้จักและเข้าใจในชีวิตมนุษย์และธรรมชาติ โดยยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนา วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่ดีงาม เพื่อเขียนบทความให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้

2.1.3 สไตส์การเขียน

ในการสะท้อนแนวคิดด้านการเมืองและสังคมของมาลัย ชูพินิจ เขาได้นำเสนอในงานเขียนหลากหลายประเภท ได้แก่ บทบรรณาธิการ สารคดี บทความ นวนิยาย เรื่องสั้น ซึ่งแต่ละประเภทก็ย่อมมีได้หลายสไตส์

สไตส์จะเป็นการสะท้อนตัวตนและแสดงให้เห็นถึงอุปนิสัยของมาลัยมาก โดยเขาจะเขียนไปเรื่อยๆ ชำๆ แนะนำ สั่งสอน แสดงถึงความเป็นครู มีความยุติธรรม อีกทั้งสะท้อนคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ คือ ความจริงใจ ความรับผิดชอบ ความมีมรรยาท ความเที่ยงธรรม มีการใช้ภาษาไพเราะอิงสำนวนนวนิยาย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของนักหนังสือพิมพ์ในยุคสมัยนั้น

สไตล์การเขียนของมาลัย ชูพินิจ เป็นประเด็นดังนี้

1. สไตล์เป็นเหมือนกระจกที่สะท้อนตัวเอง คือ ความเป็นคนที่มีความจริงใจ มีเสรีภาพและความเป็นไท วิจารณ์ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง มีความเที่ยงธรรม ไม่มีอคติให้ผู้อ่านคิดเอาเอง โดยเปิดเผยข้อมูลทั้ง 2 ฝ่าย สะท้อนออกมาถึงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ด้านจริยธรรมในงานเขียนประเภท บอกล่า สัมภาษณ์ วิจารณ์ ตีความ

2. บังคับด้านการศึกษาและประสบการณ์ชีวิต ก่อให้เกิดการเขียนที่เป็นสไตล์เอกลักษณ์เฉพาะตัว คือการแนะนำสั่งสอน ซึ่งมาลัยได้จากการเป็นครูมาก่อน

3. สถานการณ์ทางการเมืองและสังคม ก่อให้เกิดสไตล์การเขียนใหม่ ๆ ได้แก่ การใช้ภาษาแบบสร้างอารมณ์ร่วมเชิงนวนิยาย ชำช้นและเสียดสี เพื่อจะหลีกเลี่ยงการกล่าวหาและถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 อาชีพนักหนังสือพิมพ์ได้เริ่มต้นควบคู่กับความเป็นนักเขียนนักประพันธ์ ทำให้ในยุคนั้นเป็นยุคพิเศษที่ไม่สามารถหาได้จากยุคใดๆ เลย นักหนังสือพิมพ์จะมีการเขียนข่าว บทความ ในสำนวนลีลานวนิยาย ภาษาที่ใช้จะสละสลวยไม่รุนแรง มีอารมณ์สุนทรีย์ปนอยู่มาก เห็นได้จากช่วงเวลานั้น ทุกอย่างสับสนวุ่นวาย แม้ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ชีวิตก็ยังสับสนวุ่นวาย นักหนังสือพิมพ์จึงพยายามผ่อนคลายความเคร่งเครียดของประชาชน ด้วยการใช้ภาษาที่สละสลวยเหมือนอยู่ในโลกจินตนาการ

หนังสือพิมพ์ที่มาลัยทำก็เช่นกัน เช่น สุภาพบุรุษรายปักษ์ ทำช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือแม้แต่ประชาชาติ มาจนถึงประชามิตร สำนวนภาษาจะไพเราะ ไม่โจ่งฉ่าง เป็นลักษณะพิเศษในการเขียนของนักหนังสือพิมพ์ในยุคนั้น

แม้ต่อมาจะเป็นยุคสมัยที่จอมพล ป. พยายามเปลี่ยนแปลงการเขียนภาษาไทย โดยมีมาตรการการปรับปรุงอักษรไทย แท้จริงกลับทำให้หนังสือพิมพ์อ่านยากขึ้น ขึ้นตอนยุ่งยากมากขึ้น และก็ส่งผลกระทบต่อนวนิยาย เรื่องสั้น รวมไปถึงข้อเขียนทุกประเภท

ในงานเขียนจากทุกประเภทของมาลัย จะพบการเขียนแบบเล่าเรื่องหรือบอกเล่ามากที่สุด แต่ทั้งนี้งานเขียนแต่ละชิ้นอาจมีหลายสไตล์อยู่ในชิ้นเดียวกัน เช่น มีการสอดแทรกความขำขันและเสียดสีไปในตัวด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะบทบรรณาธิการ ซึ่งเนื้อหาจะค่อนข้างหนักและรุนแรงตามสภาพการเมืองในช่วงเวลานั้น แต่มาลัยมีวิวัฒนาการออกมาให้ขำขันและเสียดสี จึงทำให้ดูเหมือนเรื่องเล่นๆ แต่แท้ที่จริงแล้วเป็นเรื่องที่น่าคิดเลยทีเดียว ตัวอย่างเช่น :-

“...การสมรสและการครองเรือนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และแผนผังในชีวิต ซึ่งเป็นสิทธิและความปรารถนาของมนุษย์เรา และการถือกันถือเอาไปมิใช่เรื่องอื่นไกลนอกจากส่วนใหญ่ของพวกเราจะไม่เคยกล้าเผชิญกับความจริงข้อนี้กัน และแทนการแต่งงานอย่างเปิดเผย ถ้าจอมพล ม. ตกลงใจจะแต่งงานเมื่อไร.....จอมพลพ่อบ้ากลับไม่ใช่ชีวิตอย่างผู้ชายในวัยเดียวกันใช่ มีขนมอี๊ไว้ตามย่านและซอยต่างๆ อย่างที่คนอื่น ๆ เขามีไว้ เรื่องก็คงจะไม่โด่งดังขึ้นมาทำนองนี้...” ระหว่างบรรทัด พุช 5 ต.ค.2498

“...ไม่มีประเทศไหนในโลกที่รัฐบาลจะส่งเสริมให้ราษฎรพลเมืองฝึกฝืน และนิยมการพนันอย่างเรา เพราะจะอย่างเบาหรืออย่างหนักก็ตาม สลากกินแบ่งที่ออกเป็นการกำหนดเวลาคือ การพนันนั่นเอง และท่านไม่สามารถจะกำจัดการพนันประเภทสลากกินรวบได้โดยปราศจากการยกเลิกการพนันประเภทสลากกินแบ่ง

นำอัศจรรย์ใจที่คณะกรรมการศูนย์ป้องกันอาชญากรรมมองข้ามความจริงในข้อนี้ไปหรือมองเห็นแล้วไม่กล้าเสนอแนะรัฐบาล...” ระหว่างบรรทัด อังคาร 14 มิ.ย.2498

“...พรรคชนะของจอมพลที่มีต่อการเรียนแบบเบสิคของกระทรวงศึกษาเป็นที่น่าสนใจและตรงกับความรู้สึกของประชาชนพลเมืองทั่วไป แต่รัฐบาลได้จัดการอะไรลงไปบ้างที่ระดับชั้นมัธยมต้นอันน่าเวียนหัวนั้น นอกจากปล่อยให้กระทรวงศึกษาธิการทำการ ‘ทดลองด้วยความเสียดสีของเด็กนักเรียนและผู้ปกครองต่อไป’...” ระหว่างสัปดาห์ อาทิตย์ 3 ก.ค.2498

ส่วนการเขียนแบบแนะนำสั่งสอนนั้น จะพบในบทบรรณาธิการ บทความ รวมทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น ซึ่งนอกจากมาลัยต้องการชี้ให้เห็นถึงความผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว มาลัยยังแนะนำสั่งสอนให้แก่ไขในสิ่งที่ไม่ถูกต้องด้วย มาลัยจะไม่เขียนสั่งสอนจริงๆ จังๆ จนผู้อ่านรู้สึกว่าคุณถูกสั่งสอน แต่จะสอดแทรกให้ผู้อ่านรู้สึกคิดเอาเองว่าควรกระทำอย่างไรที่มาลัยแนะนำหรือไม่ ตัวอย่างเช่น :-

“...หากมติของสมาชิกไม่มีความหมาย หากคณะเทศมนตรีจะทำอะไรผิดพลาดก็ไม่ต้องหวาดเกรงอะไร ยิ่งไงๆ เสียก็ต้องได้เป็นเทศมนตรีคณะเทศมนตรีต่อไปวันยังค่ำ เราก็ไม่จำเป็นต้องมีสมาชิกสภาเทศบาล ฉะนั้นจึงไม่จำเป็นต้องมีการเลือกตั้งให้เป็นการเสียทั้งเงินและทั้งเวลา...” ระหว่างบรรทัด เสาร์ 4 มิ.ย.2498

“...ถ้าทางราชการบ้านเมืองไม่ปรารถนาจะให้หนังสือพิมพ์เสนอข่าวเหล่านั้น ทางราชการบ้านเมืองก็อาจกระทำได้ง่ายโดยป้องกันอย่าให้มันเกิด เพราะข่าวเป็นพฤติกรรมอันเกิดขึ้นจริง เป็นอันควายได้จริง มิใช่ที่หนังสือพิมพ์สร้างขึ้นจากโมคติ และความว่างเปล่า

เราควรจะศึกษาและสำรวจจากสถิติโดยทั่วไป ก็จะเห็นว่าภาวะอันคับแค้นในการครองชีพ ความผิดหวังในชีวิตและความเสื่อมโทรมของจิตใจภายหลังสงครามโลกนั้นต่างหากเป็นชนวนให้ฆ่าตัวตาย ไม่ใช่อยู่ดี ๆ เห็นใครโคตคึกก็อยากโคต เห็นใครแขวนคอตายก็แขวนตาม เพราะเหตุที่อ่านพบข่าวจากหนังสือพิมพ์เท่านั้น...” ระหว่างบรรทัด สุกรี 10 มิ.ย.2498

“...การอนุญาตให้โสภณที่จดทะเบียนค้าประเวณีกันโดยเสรีตามทรรณะที่ ดร. เพียรเสนอจะแก้ปัญหारेื่องความกคช้จากเจ้าของสำนักหรือช่อง และปัญหาแมงดาทั้งหลายได้ไม่มากนักน้อย ข้อสำคัญก็เพื่อเปิดโอกาสให้เราทำการควบคุมการแพร่ขยายของกามโรคได้ โดยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการออกกฎหมายการควบคุมโรคติดต่อและโรคระบาดทั้งหลาย จะทำให้กามโรคบรรเทาเบาบางจนกระทั่งหมดไปในที่สุด ดีกว่าจะควบคุมกวาดขันกันในเรื่องบุคคลซึ่งไม่ให้ผลอะไรจริงจ้ง นอกจากเหมือนเล่น ๆ เอาเถิดเถลื่อ และบังคับให้กามโรคก่อหวอดขึ้นอย่างลับ ๆ แล้วก็แพร่หลายไปโดยเราไม่มีทางจะควบคุมได้

ตรงกันข้ามกับความคิดเห็น และการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งหลายของฝ่ายด้าน และออกกฎหมายเช่นนี้แสดงมาแล้ว การตรวจสุขภาพประชาชนพลเมืองประจำปี หรือแล้วแต่กำหนดเวลาอื่น มิได้หมายความว่าความบริสุทธิ์จากการเป็นโรคอย่างเดี่ยว หากหมายถึงความเข้มแข็งสมบูรณ์ของพลเมืองของชาติ ถ้าเช่นนั้นหมายความว่าขัดต่อวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีของสังคมก็ให้มันซัดไปเถิด พวกเราผู้บริสุทธิ์ผู้ค่มอง 100 เปอร์เซ็นต์ ไม่มีบวกลบคุณหาร หรือดวงแมงอะไร ไม่เคยกลัวเลย...” ระหว่างลับดาห์ อาทิตย์ 8 พ.ค.2498

สำหรับการเขียนแบบตีความ มาลัยมักใช้ในบทพรรณนาธิการและสารคดี ซึ่งจะให้ผู้อ่านคิดเอาเองโดยไม่บอกว่าผู้ใดผิดผู้ใดถูก รวมไปถึงการวิจารณ์ ซึ่งจะพบเฉพาะในบทความเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยซึ่งพบในนวนิยายและเรื่องสั้นมากที่สุด เนื่องจากต้องการเผยแพร่ให้ผู้อ่านทราบถึงความเป็นมาในด้านต่างๆ ของวัฒนธรรมไทย ตัวอย่างเช่น :-

“...ปัญหาที่ประชาชนพลเมืองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในขณะนี้มีไข้อยู่ที่ว่า ใครเป็นผู้ประกาศนโยบายนั้นออกมาเท่ากับว่ารายการละเอียดของวิธีการในการปราบยุ่ง การทำให้ฟ้าประปาไหล การทำให้ไฟฟ้าสว่างมีอยู่อย่างไร เพื่อเป็นหลักประกันตามสมควรว่าเป็นสิ่งที่จะเป็นไปได้ มิใช่นโยบายของใจใดที่พูดถึงมะเฟืองให้ทะแกลัหวารผู้กำลังกระหาย น้ำลายไหล...” ระหว่างบรรทัด เสาร์ 14 พ.ค.2498

“...ข้าพเจ้าคิดว่า ขณะนี้ก็กิจการตำรวจไทยของเราก้าวหน้าทันสมัยไปมากมายทั้งในการสืบสวนสอบสวนตามหลักวิทยาศาสตร์ การให้ความพิทักษ์อารักขาต่อสวัสดิภาพของประชาชน และปาเพ็ญตนเป็นมิตรแก่พลเมืองดีทั่วไป ทรรณะบางอย่างบางประการเกี่ยวกับปัญหาที่ยังล้าสมัยเต็มที อย่างค่าสั่งในเรื่องนี้ เพราะในขณะที่มีหนังสือพิมพ์ในประเทศ “เสรี” ประชาธิปไตยทั้งหลาย เขาเสนอภาพคนตายไม่ว่าจะนำหวาดเสียวหรือไม่นำหวาดเสียวได้โดย

ถือว่าเป็นการเตือนให้ผู้ที่ยังไม่ตายทั้งหลายได้สังวรณ และถือเป็นธรรมดา หนังสือพิมพ์ในเมืองไทยเรากลั้มถูกห้ามเสนอกภาพเช่นนั้นโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าหวาดเสียว ทำให้ประชาชนเสียวขวัญราวกับว่าประชาชนในประเทศ 'เสรี' ประชาธิปไตยเหล่านั้นขวัญดีและไทยเราขวัญอ่อนเสียวเต็มประดา แม้จะเสนอกภาพคนตายที่ป้ายหน้าด้วยหมึกดำ หรือชาวจนจำไม่ได้แล้วก็ยังหวาดเสียวอยู่นั่นเอง..." ระหว่างบรรทัด อังคาร 14 มิ.ย.2498

"...แน่ละ คนในระบอบประชาธิปไตย มีสิทธิส่วนตัวด้วยกันทั้งนั้น แต่ไม่ใช่หนักการเมือง หรือบุคคลในคณะรัฐบาล เมื่อเกี่ยวกับปัญหาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของประชาชน ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งควรจะเป็นนักประชาธิปไตยจะได้สำนึกความจริงข้อนี้ บางทีการคิดต่อระหว่างกันกับนักหนังสือพิมพ์ต่อไปก็คงจะสบายใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย..." ระหว่างบรรทัด อังคาร 7 ส.ค.2498

"...เป็นที่น่าเสียดายและเสียใจที่ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ของรถยนต์แบบใหม่ความเร็วสูงที่ใช้กันอยู่เวลานี้ ถ้าไม่ใช่เป็นของชาวต่างประเทศที่ดูจะได้รับความเกรงอกเกรงใจจากเจ้าหน้าที่จรรยาอยู่มากแล้ว ก็มักจะเป็นเจ้านายใหญ่โตที่เจ้าหน้าที่จรรยาออกจะเกรงใจอยู่มากยิ่งขึ้นไปอีก ถึงกับบางครั้งจะละเมิดกฎจราจรไปบ้างทั้งในการไม่ปฏิบัติตามสัญญาณไปตามทางแยกหรือจอดในเขตที่ห้ามจอด ก็พยายามจะเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสีย..." ระหว่างบรรทัด พุธ 17 ส.ค.2498

แต่สไตล์การเขียนที่เป็นเอกลักษณ์ในช่วงเวลานั้น ก็คือการใช้ภาษาสร้างอารมณ์ หรือการเขียนแบบนวนิยายที่สะท้อนถึงการใช้ภาษาสละสลวย ดันเหตุที่ทำให้นักหนังสือพิมพ์ในยุคแรกเริ่มมีการเขียนเช่นเดียวกับนักเขียนนักประพันธ์ เป็นเพราะว่าในช่วงเวลานั้น นักเขียนได้มาประกอบอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์หรือไม่ก็เป็นควบคู่กันไป ทำให้การใช้ภาษาในนักหนังสือพิมพ์ยุคแรกๆ คิดสำนวนภาษาจากนวนิยาย หรือเรื่องอ่านเล่น ซึ่งการใช้ภาษาที่เป็นนวนิยายในหนังสือพิมพ์นี้เอง ที่ส่งผลให้การเขียนข่าวช่วงเวลานั้น เป็นการเขียนข่าวเชิงนิยาย ตัวอย่างเช่น :-

"...ก็ออกจะนับว่าชันช้วนเศร้าอยู่สักหน่อย เมื่อเราคิดกันว่า ชั่วโมงเพียง 10 ปีกว่าๆ เท่านั้น เหตุการณ์โหดพอไปเพียงใด สมัยหนึ่งรัฐบาลพยายามป่าวร้องขอความร่วมมือจากผู้ปกครองแทบล้มประดาตายในเรื่องขอให้ส่งลูกหลานเข้าสถานศึกษา เพราะหากคนสนใจได้น้อยเต็มที แต่เวลานี้ เมื่อประชาชนตื่นตัวในความสำคัญข้อนี้ เท่ากับที่สำนึกถึงคุณค่าของโรงพยาบาลและการแพทย์แผนใหม่ ฝ่ายประชาชนต้องกลับงอนร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลทั้งปัญหาการศึกษาและโรงพยาบาลทั้งปวง..." ระหว่างสัปดาห์ อาทิตย์ 15 พ.ค.2498

"...ถ้าความสามารถของนักการทูต จะมีได้อยู่ที่การใช้ลิ้นตลบให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่รัฐบาลของตนปรารถนามากไปกว่าความสำเร็จในการปรับความเข้าใจให้เพื่อนมนุษย์ที่ต่างค่ายต่างลัทธิ เปลี่ยนจากความเกลียดชังซึ่งกันและกันมาเป็นความรักใคร่ผูกไมตรี เพื่อที่จะได้

อยู่ร่วมโลกกันด้วยดีต่อไป ความสามารถของนักการเมืองก็มีใช้อยู่ที่ขณะฝ่ายตรงข้ามมากไป
กว่าประโยชน์สุขที่ตนทำให้แก่ราษฎรพลเมือง..." ระหว่างสัปดาห์ อาทิตย์ 29 พ.ค.2498

นักหนังสือพิมพ์ในยุคของมาลัย ช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้ใช้ภาษาเชิงนวนิยายและเร้าอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกมากขึ้น มาลัย ชูพินิจ ก็เป็นหนึ่งในนั้น เป็นทั้งนักประพันธ์ และนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งรูปแบบการเขียนของเขาก็ นำมาสู่ความสำเร็จในวงการหนังสือพิมพ์เช่นกัน

ความแตกต่างของนักหนังสือพิมพ์กับนักประพันธ์

ธรรมชาติของอุปนิสัยพื้นฐานของนักหนังสือพิมพ์ ก็คือ การชอบสืบแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงของเรื่องราวเหตุการณ์ บุคคลและพฤติกรรมของผู้คนในสังคม นำมาแสดงให้ปรากฏแก่สาธารณชน เพื่อการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์และตัดสิน โดยประชาชนผู้เสพข้อมูล ในรูปแบบของสื่อหนังสือพิมพ์

นักหนังสือพิมพ์จะมีจิตวิญญาณของนักต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม เพื่ออิสระเสรีภาพ และความเสมอภาค พร้อมทั้งจะนำเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ไขสิ่งที่ไม่ถูกต้องและพัฒนาสังคมไปสู่ความดีงามในรูปแบบของบทความ บทบรรณาธิการ และสารคดี

นักหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มักจำเป็นจะต้องดำเนินกิจการร่วมกับนายทุนเพื่อผลิตหนังสือพิมพ์ ดังนั้น เมื่อมีความคิดความเห็นหรืออุดมคติ อุดมการณ์ ไม่ต้องตรงกัน จึงมักจะแยกทางกันไป นักหนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องมีศักดิ์ศรี มีอุดมการณ์ เป็นตัวของตัวเองและยึดมั่นแน่วแน่ในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตน

สำหรับนักประพันธ์นั้น แม้ธรรมชาติของอุปนิสัยพื้นฐานจะคล้ายนักหนังสือพิมพ์ แต่จะต้องมีจินตนาการมากกว่า เนื่องจากผลงานเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ศิลปวรรณกรรม ซึ่งนอกจากจะต้องสะสมประสบการณ์ ข้อมูล ข้อเท็จจริงเป็นวัตถุดิบแล้ว ยังจะต้องนำวัตถุดิบนั้นมาประสมประสานกับจินตนาการ สร้างสรรค์เป็นเค้าโครงเรื่อง และใช้กลวิธีการประพันธ์ผลิตออกมาเป็นผลงานศิลปะในรูปแบบของเรื่องสั้น นวนิยาย เป็นความเพลิดเพลินบันเทิงใจ หรืออาจจะแฝงแนวความคิดทางด้านการเมืองหรือสังคมก็ได้

นักประพันธ์บางคนใช้ผลงานสร้างสรรค์ของตนต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพ สิทธิ

ความเสมอภาค ความเป็นธรรม หรือระบอบการปกครองที่ตนต้องการ ตลอดจนโน้มนำสังคมให้เห็นด้วยกับความคิด หรืออุดมการณ์ด้านใดด้านหนึ่งของตน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของมนุษยธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความสงบสุขสันติภาพของโลก เป็นต้น

นักประพันธ์เป็นปัจเจกชน เป็นอิสระชน การทำงานสร้างสรรค์จึงไม่ขึ้นต่อนายทุนผู้ใด เว้นแต่จะต้องการรวบรวมพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งระบบการพิมพ์ และระบบการจัดจำหน่ายของสำนักพิมพ์ แต่นักประพันธ์บางคนก็สามารถจัดทำเองได้ทั้งหมด

ความเป็นนักเขียนของมาลัยนั้น ได้เริ่มจากวัยเด็ก โดยมาลัยเองได้มีความนึกคิดจะเป็นนักเขียนนักประพันธ์ ซึ่งจะสามารถตอบสนองจินตนาการในวัยหนุ่มของเขาได้ แต่ทว่าอาชีพนักประพันธ์นั้นเป็นอาชีพที่ไม่สามารถประกอบเป็นอาชีพที่มั่นคงในยุคนั้นได้ คนไทยมีคำกล่าวที่ว่า “นักประพันธ์ไร้แห่ง” เมื่อเป็นเช่นนี้ มาลัยจึงไปประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ตามที่นายทุนชักชวน

การทำหนังสือพิมพ์จึงต่างกับการเขียนนวนิยาย เรื่องที่เขียนลงในหนังสือพิมพ์ต้องเป็นเรื่องจริง มีข้อมูลจริงที่สามารถเขียนถึงเบื้องหลังได้ ทำให้ผู้อ่านได้มีข้อมูลในการวินิจฉัยว่า แท้จริงแล้วเรื่องราวนั้นเป็นเช่นไร การเป็นนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยทำให้ได้ข้อมูลและข้อเท็จจริงมาก และความที่เขายังชอบเขียนนวนิยายอยู่ มาลัยจึงนำข้อมูลเหล่านี้มาแต่งเป็นนวนิยายลงในหนังสือพิมพ์ด้วย ทำให้เขาเป็นทั้งนักหนังสือพิมพ์และนักประพันธ์พร้อมกันไปด้วย และก่อให้เกิดสไตล์การเขียนเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอีกด้วย

ความแตกต่างของนักหนังสือพิมพ์ในสมัยมาลัย ชูพินิจ กับนักหนังสือพิมพ์ในสมัยปัจจุบัน ก็คือ การดำรงอาชีพที่อาจเรียกได้ว่าเป็นยุคอุดมคติ ซึ่งสมัยนั้นการปกครองเป็นแบบเผด็จการทหาร ที่มีเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิดเห็นได้ไม่มากนัก เมื่อเป็นเช่นนั้น นักหนังสือพิมพ์สมัยนั้น จึงหวงแหนและรู้ซึ่งถึงคุณค่าของเสรีภาพอย่างมาก ทำให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมาก ก่อให้เกิดความรัก สามัคคี ต่อมาเมื่อจะขัดแย้งกับนายทุน ก็ลาออก แต่ความสามัคคีระหว่างนักหนังสือพิมพ์สมัยนั้นมีมาก ทำให้ลาออกจากหนังสือพิมพ์เล่มที่ทำกันทั้งหมด ซึ่งต่างจากนักหนังสือพิมพ์ในยุคสมัยนี้ ที่เสรีภาพมีอย่างล้นเหลือ ทำให้ไม่รู้ซึ่งถึงเสรีภาพ และสิทธิในฐานะของนักหนังสือพิมพ์

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงรู้สึกว่าย่างคนต่างอยู่ได้ ไม่ต้องพึ่งพาใคร ทำให้การทำงานต่างคนต่างทำ มีความเป็นปัจเจกชนสูง แต่ความสามัคคีน้อยลง ทำให้สามารถเทียบย่ำนักหนังสือพิมพ์คนอื่นได้ เมื่อเขาพลาด จึงแตกต่างจากนักหนังสือพิมพ์สมัยมาลัย ชูพินิจ

ในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่ดีในยุคแรกเริ่มของวงการหนังสือพิมพ์ ต่อมาคุณลักษณะเช่นนี้ได้เสื่อมด้อยลงไป โดยขาดสำนึกถึงพื้นฐานนักหนังสือพิมพ์ว่าควรจะต้องเป็นเช่นใดบ้าง อีกทั้งต้องการนำเสนอแนวคิดเพื่อสะท้อนตัวตนและจิตวิญญาณของนักหนังสือพิมพ์ขึ้นมาให้ปรากฏเด่นชัด

มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ฝักใฝ่กับนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลฝ่ายใด หรือลัทธิการปกครองใดๆ จึงทำให้ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนผู้อ่านชื่นชอบยอมรับฟังเหตุผลในความคิดความเห็นของเขา และติดตามอ่านงานข้อเขียนของมาลัย ชูพินิจ ตลอดมา เมื่อเขาแต่งเรื่องสั้นและนวนิยายก็เช่นกัน ได้แฝงคติ แฝงแนวคิดต่างๆ ด้วย โดยมีลีลาที่และความรับผิดชอบของความเป็นนักหนังสือพิมพ์นักเขียน

คนทั่วไปจะรู้จักมาลัย ชูพินิจ ในฐานะเป็นนักเขียนนักประพันธ์ น้อยคนที่จะรู้จักว่ามาลัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ด้วย และหนังสือพิมพ์นี้เอง ทำให้มาลัยมีชื่อเสียงในฐานะนักหนังสือพิมพ์อยู่ในยุคนั้นมากกว่าเป็นนักเขียน ผู้วิจัยจึงนำกรณีนี้มาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานโยงไปถึงนักหนังสือพิมพ์คนอื่นในยุคสมัยของมาลัยเช่นกัน

2.2 ปัจจัยที่กำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของมาลัย

จากแนวคิดด้านการเมืองและสังคมของมาลัย ชูพินิจ รวมไปถึงสไตล์การเขียน ได้ทำให้มาลัยมีตัวตนเช่นนั้น ดังจะเห็นได้จากงานเขียนของเขา ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ มิตรสหายและสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ด้านการเมืองและสังคมในขณะนั้น อิทธิพลแนวคิดจากหนังสือและนักเขียนต่างประเทศ การดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว การศึกษา และประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนอุปนิสัยส่วนตัว เป็นตัวกำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของเขา

แต่ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมดที่กล่าวมา ปัจจัยที่เกิดจากอุปนิสัยส่วนตัวของ มาลัยจะสำคัญที่สุด เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานของปัจจัยอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากที่จะกล่าวต่อไปนี้

1. มินิสัยเข้ากับคนได้ จึงมีมิตรสหายมาก ทำให้ได้เรียนรู้จากมิตรสหาย จนเกิดความรักในอาชีพนักหนังสือพิมพ์

มาลัยและเพื่อน ๆ จึงรวมตัวกันสร้างหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดหนังสือพิมพ์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อมา

นอกจากนี้ ความที่เขามีมิตรสหายมาก ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน การที่เขาเป็นผู้รู้จักรับฟัง จึงได้ความรู้ใหม่ๆ มากขึ้น รวมไปถึงการเข้ากลุ่มเพื่อเดินทางท่องเที่ยวในป่า ก็เป็นแรงบันดาลใจให้สร้างสรรค์ผลงาน เช่น นวนิยายชุดล่องไพร ลูกไพร หุ่นไล่และดงทึบ ซึ่งผลงานต่างๆ เหล่านี้ สะท้อนถึงความเป็นผู้มีมิตรสหายมากและเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี แม้ราษฎรชาวบ้านชาวป่า

2. สนใจภาษาต่างประเทศ จึงมีโอกาสดำศึกษาสังคมตะวันตก ทำให้เกิดความคิดความอ่านใหม่ ๆ ที่กว้างขวาง กว้างไกล

มาลัย ชูพินิจอยู่ในสมัยที่ความคิดทางตะวันตกได้เผยแพร่เข้ามาในไทย ทำให้เขาได้รับแนวคิดจากต่างประเทศมากพอสมควร อีกทั้งอุปนิสัยส่วนตัว ชอบศึกษาหาข้อมูลความรู้ใหม่ ๆ จากการอ่านหนังสือภาษาต่างประเทศ จึงทำให้เขามีแนวคิดกว้างไกลเป็นสากล เขามีความรู้ภาษาอังกฤษดีมาก แม้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา 8 จากโรงเรียนสวนกุหลาบในสมัยนั้น

นอกจากนี้มาลัยยังศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในภาษาฝรั่งเศสอีกด้วย ดังที่ในตู้หนังสือของมาลัยมีทั้งหนังสือภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส รวมไปถึงหนังสือความรู้จำพวกสารคดี เช่น National Geographic ทำให้เกิดความรอบรู้ สามารถเขียนเรื่องต่าง ๆ ได้หลากหลายประเภท

ความที่ชอบและสนใจภาษาต่างประเทศนั้น ก่อให้มาลัยแปลหนังสือวรรณ

กรรมชิ้นเอกของ Marie Corelli ได้แก่ เดลมา (Thelma) เก้าสวาท รวมไปถึงเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแปลงโดยนำบทประพันธ์มาแปลงให้เข้ากับคนไทยได้ เช่น การเปลี่ยนชื่อตัวละคร การเปลี่ยนฉากให้เข้ากับบรรยากาศของไทย ได้แก่ คำของคน การแปลงบทประพันธ์ต่างประเทศเป็นไทยในยุคสมัยนั้น ถือกันว่าเป็นการแสดงฝีมือลายมือในวงการประพันธ์อีกรูปแบบหนึ่ง

นอกจากนี้ความชอบความถนัดภาษาต่างประเทศ ทำให้มาลัยมีข้อมูลข่าวสารต่างประเทศมาก ทำให้เกิดคอลัมน์ความรู้ต่างๆ เช่น คอลัมน์รอบรู้ในหนังสือพิมพ์ผู้นำ อีกทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างประเทศของมาลัยยังมีความถูกต้องและรวดเร็ว

การที่มาลัย ซูพินิจ จบระดับชั้นมัธยมศึกษา 8 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบ แต่สามารถรู้ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสได้ดีถึงขั้นอ่านหนังสือและบทความต่างประเทศได้ดีนั้น เป็นเพราะว่าสมัยก่อนโรงเรียนสวนกุหลาบมีภาคภาษาอังกฤษ ซึ่งตั้งอยู่ที่ตึก 3 หลัง ปัจจุบันได้ก่อสร้างเป็นโรงละครแห่งชาติในปัจจุบัน มาลัยเองก็ได้เรียนภาษาอังกฤษกับครูต่างชาติด้วย จึงเป็นไปได้ที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา 8 สมัยนั้น ความรู้ภาษาอังกฤษจะดีมากกว่าระดับมัธยม 6 สมัยปัจจุบัน

อีกประการหนึ่งเป็นไปได้ว่า ในขณะนั้นมีการสอนภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 และมาลัยก็คงเลือกเรียนภาษาฝรั่งเศส เพราะมาลัยสามารถอ่านนวนิยายและเรื่องสั้นรวมถึงบทความภาษาฝรั่งเศส ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดี ประกอบกับการที่มาลัยเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา มักจะหมั่นฝึกฝน โดยอ่านหนังสือมากขึ้น

นอกจากนี้มาลัย ยังศึกษาสไตล์การเขียนของนักเขียนต่างประเทศ และได้นำมาปรับปรุงการเขียนของตนด้วย เช่น ได้รับอิทธิพลจาก O' Henry, Guy de Maupassant

3. รักความเป็นครู ชอบแนะนำ ดักเตือนและเข้าใจใช้จิตวิทยา เป็นคนยุติธรรมและรักความถูกต้อง ใช้เหตุผล ไม่ก้าวร้าว ทำให้มีคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์แตกต่างจากคนอื่น ๆ อีกทั้งก่อให้เกิดสไตล์การเขียนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

ความเป็นครูที่มีในตัวของมาลัย ก่อให้เกิดคอลัมน์ประเภทต่าง ๆ ที่ให้ข้อคิด คำแนะนำสู่ผู้อ่าน ได้แก่ คอลัมน์ ป.ล. ในหนังสือพิมพ์ประชามิตร - สุภาพบุรุษ คอลัมน์ ปัญหาชีวิต ให้คำแนะนำแก่สตรีและครอบครัว คอลัมน์ชีวิตในเดือนนี้ คอลัมน์แว่นใจ เป็นต้น คอลัมน์ต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เห็นถึงความจริงใจในการนำเสนอ โดยการแนะนำ ดักเตือน สั่งสอนผู้อ่าน โดยผู้อ่านจะไม่รู้สึกเหมือนถูกสั่งสอน ส่วนสำนวนภาษาที่ใช้ก็จะไม่รุนแรง ชวนให้ปฏิบัติตามมากกว่าเชิงบังคับ

4. ใฝ่หาประสบการณ์ชีวิต จึงรอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ มากตั้งแต่วัยเด็ก トラบจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็ยังแสวงหา และกล้าที่จะใช้ชีวิตอย่างไม่กลัวความยากลำบากใด ๆ

ความที่มาลัยพร้อมที่จะใฝ่หาประสบการณ์ชีวิตใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำไร่ ถั่วเหลืองที่หัวหิน หรือทำสวนมะพร้าวที่ชุมพร ทำให้เขาได้แนวคิดใหม่ๆ จากประสบการณ์ชีวิตเหล่านั้นมาเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์เป็นนวนิยาย ได้แก่ แผ่นดินของเรา นอกจากนี้ ในขณะที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยความรักชาติมาก ทำให้มาลัยนำแนวคิดต่าง ๆ ของเขาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในขณะนั้นมาถ่ายทอดผ่านนวนิยายเรื่อง เมืองนิมิตร ดงเศรษฐี เป็นต้น

นอกจากนี้ การที่เขาชอบกีฬาชกมวย ทำให้เขานำประสบการณ์ที่รู้เห็นมา เขียนนวนิยายเรื่อง ยกสุดท้าย และ แชมป์เียนโลก โดยใช้นามปากกาเบ็ดดิ่งกรือบ ส่วนในคอลัมน์ก็มี การต่อสู้ครั้งสำคัญ กับ ลอดเชือก ที่ใช้นามปากกา สมิงกะหรง

ประสบการณ์จากชีวิตของเขานำมาสู่การสร้างสรรค์งานเขียนประเภทต่าง ๆ ทั้งเรื่องสั้น นวนิยาย บทความ สารคดี คอลัมน์ประเภทต่าง ๆ ฯลฯ

5. เป็นผู้มีความสังเกต จึงทำให้มาลัยเข้าใจธรรมชาติชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ ของสัตว์ ซึ่งแสดงออกมาในงานเขียนหลายรูปแบบ

การเป็นผู้มีนิสัยสังเกตพฤติกรรมของคนและธรรมชาติ ทำให้เขาสามารถเขียนเรื่องเกี่ยวกับคนประเภทต่าง ๆ ได้มากและสมจริง ในคอลัมน์ ป.ล. เขียนในนามปากกา 'ม.ซูพินิจ' คอลัมน์เที่ยวป่า ใช้นามปากกาว่า 'น้อย อินทนนท์' คอลัมน์ต้นไม้ กล้วยไม้

ใช้นามปากกาว่า 'ลดาภิรัช' ซึ่งล้วนเกิดมาจากความสังเกตของเขามที่มีต่อสิ่งรอบข้างไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ ตลอดจนธรรมชาติ

การสังเกตผสมผสานกับจินตนาการ ทำให้เขาสามารถนำมาถ่ายทอดเป็นข้อคิดข้อเขียน นวนิยาย เรื่องสั้นได้มากมายดังกล่าว

6. ความรักอิสระเสรี จึงทำให้มาลัยรู้จักคุณค่าและหวงแหนสิทธิและความ เป็นอิสระของตนเอง ซึ่งสะท้อนออกมาในคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์

บทบรรณาธิการของเขาสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดเสรีภาพ ที่มีความรักในอิสรภาพที่ไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น อีกทั้งแสดงความนึกคิดของเขามที่มีต่อการปกครองในยุคเผด็จการ รวมไปถึงบทความที่เขาชี้ให้เห็นถึงสิทธิส่วนบุคคลที่พึงมีภายใต้กฎหมาย

เช่นเดียวกับสิทธิสตรีที่เขาเรียกร้องให้ต่อสตรีเช่นกัน ในยุคสมัยเช่นนั้น สตรียังไม่มีบทบาทใดๆ มากนัก ภรรยาจะต้องอยู่ภายใต้การปกครองของสามี มาลัยได้นำมาเขียนไว้ในนวนิยายหลายเรื่อง ที่ผู้หญิงมีอิสรภาพและบทบาทมากขึ้น โดยไม่ทำให้ความละเอียดอ่อนละมุนของผู้หญิงสูญหายไป แต่กลับมีความแข็งแกร่งของจิตใจที่เพิ่มขึ้นมา

7. รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้มาลัยมีความรักสงบ และปกป้องธรรมชาติ ไม่ก้าวร้าว ประณีประนอม สะท้อนออกมาในคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

ทั้งป่า ดนตรี เสียงเพลงและครอบครัวที่สงบสุข ล้วนแล้วแต่ทำให้มาลัยมีความนึกคิดจินตนาการในการเขียนที่มีอารมณ์สุนทรีย์ ก่อให้เกิดความงดงามทางภาษา ไม่ก้าวร้าว รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีอารมณ์อ่อนไหว ซึ่งเป็นการสะท้อนตัวตนที่แท้จริงของเขา

8. รักสัจจะ มาลัยเป็นคนพูดตรง ๆ และมีความเด็ดเดี่ยวในความคิดเห็นที่ถูกต้อง สะท้อนออกมาในคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

ความไม่ยอมสยบนายทุนและการมีจุดยืน ยึดมั่นในแนวคิดที่ดีถูกต้องของ

คน ทำให้เขาต้องต่อสู้กับสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพื่อรักษาสิ่งถูกต้องที่ตนมี แต่เขาจะไม่ทำร้ายใครในทางที่ผิด มาลัยจะนำเสนอแต่ในข้อเขียนของเขาเท่านั้น

ปัจจัยดังกล่าว นำมาสู่การได้เห็นตัวตนของมาลัย ชูพินิจว่าเป็นเช่นใด มีลักษณะใดที่แสดงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

อุปนิสัยกับการสร้างสรรค์ผลงาน

อุปนิสัยที่สำคัญในตัวมาลัย คือ เป็นคนใจเย็น พุดจาช้า ๆ เนิบ ๆ มีความยุติธรรม ซึ่งส่งผลถึงข้อเขียนของเขาให้มีสไตล์เรียบ ๆ เดินเรื่องเรื่อย ๆ ไม่รีบร้อน และมีความยุติธรรม ข้อเขียนของมาลัยทุกชิ้นจะไม่วินิจฉัยว่าผู้ใดทำผิดหรือทำถูก แต่จะให้ผู้อ่านคิดเอาเอง เพราะมาลัยต้องการให้ความเป็นธรรมทั้ง 2 ฝ่าย แม้กระทั่งนวนิยายของมาลัยเอง ก็จะไม่มีการตัดสินเชิง เขาจะกล่าวถึงส่วนดีของผู้ร้ายนั้นออกมาเช่นกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยที่มองคนในทุกแง่มุม

ความมีเมตตาเป็นนิสัยอีกอย่างหนึ่งของมาลัย ดังจะเห็นได้จากบทความต่าง ๆ ข้อเขียนของมาลัยจะเน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมตลอดเวลา รวมทั้งความเมตตาปรานี มีน้ำใจต่อกันในเพื่อนฝูงญาติมิตร

สมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ถูกจับกุมไป มาลัยแสดงความมีน้ำใจรักเพื่อนฝูง โดยการหาทางช่วยให้กุหลาบรอดพ้นจากการถูกคุมขังจนได้ นอกจากนี้ การรู้จักประนีประนอม ก็ทำให้มาลัยประสบความสำเร็จเมื่อกระทำการสิ่งใดก็ตาม

ความรักอิสระเสรี เป็นนิสัยอีกอย่างหนึ่งของมาลัยที่เห็นได้จากการเข้าป่า มาลัยจะต้องแบ่งเวลาไปพักผ่อนในป่าเพื่อกลับมาสร้างสรรค์งาน เห็นได้ว่ามาลัยมีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติมาก การเข้าป่าของเขาแต่ละครั้งไม่ใช่ไปล่าสัตว์ แต่ไปเพื่อความเพลิดเพลินและช่วยเหลือชาวบ้านป่า

อุปนิสัยส่วนตัวของเขาอีกประการหนึ่ง คือ ความยึดหยุ่น ใจเย็น มองโลก

ทั้ง 2 ด้าน ได้สะท้อนออกมาในข้อเขียนของเขานั้นเอง ที่เน้นให้มองคนทั้ง 2 ด้าน ทั้งด้านดีและไม่ดี เพราะว่าในยุคนั้นผู้คนมีจิตใจงดงาม รวมไปถึงการที่สถาบันหนังสือพิมพ์เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน เป็นที่พึ่งทางหนึ่งของผู้คน ในขณะที่ยุคนั้นไม่มีโทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ ทำให้ประชาชนไวใจ และเชื่อมั่น อีกทั้งการเมืองในยุคนั้นถูกเผด็จการทหารปกครอง ทำให้ทุกคนต้องการมีอิสระ เสรีภาพ จึงเกิดการเรียกร้องสิทธิ โดยทุกคนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการที่จะทำอุดมการณ์เหล่านั้นให้เป็นจริงขึ้นได้

มาลัยก็อยู่ในยุคอุดมการณ์นั้น แต่มาลัยรู้ว่า การทำอะไรที่ไม่รู้จักเวลา ไม่รู้จักกาลเทศะ จะทำให้ไม่ได้รับสิ่งที่ตั้งเป้าหมายปรารถนาไว้ จึงทำให้มาลัยรู้จักยืดหยุ่น เรียกร้องโดยไม่ใช้วิธีรุนแรง แต่เป็นที่เล่นที่จริง คือมีทั้งขำขันและเสียดสี เมื่อผู้นำเผด็จการทหาร ซึ่งเป็นรัฐบาลในสมัยนั้นอ่านแล้ว จะมีความรู้สึกเหมือนว่าไม่ได้ต่อต้านรัฐบาล อีกทั้งยังรับฟัง เพราะความเกรงใจที่รู้ว่ามาลัยซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ก่อให้เกิดการปฏิบัติตามคำแนะนำของมาลัยด้วยในบางกรณี

อุปนิสัยต่าง ๆ เหล่านี้ นำไปสู่การสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

2.3 คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์

ทุกวิชาชีพจะมีจรรยาบรรณของวิชาชีพนั้นๆ เพื่อแสดงถึงความมีมาตรฐานทางคุณธรรม ซึ่งเป็นมโนสำนึกของบุคคลนั้นที่มีต่อวิชาชีพของตน นักหนังสือพิมพ์ก็เช่นเดียวกัน

จรรยาบรรณ หมายถึง ศีลธรรมอันดี เป็นหลักของความประพฤติปฏิบัติของคนในสังคมนั้น ซึ่งใครจะปฏิบัติก็ได้ ไม่ปฏิบัติก็ได้ โดยไม่ผิดกฎหมายใด ๆ จรรยาบรรณเป็นทฤษฎีที่ตั้งไว้ จะเกิดขึ้นได้ต้องอยู่ที่สำนึกของแต่ละคนว่ามีความคิดเป็นเช่นไร และเป็นสัญญาประชาคมว่านักหนังสือพิมพ์จะไม่ใช้ปากกาเป็นอาวุธทำร้ายคนอื่น จะทำให้คนในสังคมอยู่กันอย่างมีความสุขและได้รับความเป็นธรรม

ความที่หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่แสดงความเห็น จึงจำเป็นต้องมีเสรีภาพควบคู่กันไปด้วย เสรีภาพเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและจำเป็นมากสำหรับการประกอบวิชาชีพ

หนังสือพิมพ์ เพราะถ้าหนังสือพิมพ์ไม่มีเสรีภาพ หนังสือพิมพ์ก็ไม่ใช่สื่อที่แสดงความคิดเห็นอีกต่อไป และคนที่ทำหนังสือพิมพ์ก็จำเป็นต้องมีเสรีภาพด้วยเช่นกัน

ดังนั้นคุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์จึงต้องประกอบไปด้วย 2 ส่วนสำคัญ อันได้แก่จริยธรรม (Ethic) และเสรีภาพ (Freedom)

มาลัย ชูพินิจ เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่สมบูรณ์ได้ เพราะมีคุณสมบัติของนักหนังสือพิมพ์ 2 ประการนี้ คือ

1. จริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความจริงใจ ความเที่ยงธรรม ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความมีมรรยาท ความประนีประนอม ความเด็ดเดี่ยว ความซื่อสัตย์ ฯลฯ

2. ความมีเสรีภาพและความเป็นไท มาลัยไม่ยอมให้นายทุนเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์มาบีบบังคับเขาด้วยเรื่องใด ๆ เขามีความคิดเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง และไม่หวั่นไหวกับอำนาจรัฐที่ไม่ถูกต้อง

ในด้านจริยธรรม จะเห็นว่า นอกเหนือจากจริยธรรมต่าง ๆ ตามที่สมาคมนักหนังสือพิมพ์ได้กำหนดขึ้นนั้น ได้พบประเด็นจริยธรรมที่เป็นลักษณะเด่นของมาลัยอันได้แก่ ลักษณะประนีประนอมเพื่อการมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นครั้งต่อไป การวางตัวเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ที่ทำอยู่ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลด้วยใจเป็นธรรมและมีเหตุผล การไม่จ้านต่อการบีบบังคับของรัฐต่อหนังสือพิมพ์ การไม่ฝักใฝ่กับนักการเมืองฝ่ายใด รวมไปถึงการไม่ฝักใฝ่ในลัทธิการปกครองที่เผยแพร่อยู่ในขณะนั้น เช่น ลัทธิคอมมิวนิสต์

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ไม่ว่าจะปัจจัยที่มีผลต่อแนวคิดของมาลัยทั้งด้านการเมือง และสังคม รวมทั้งงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อแนวคิดของเขานั้น จะเห็นได้ว่าสะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของมาลัย ชูพินิจ ที่สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้กำหนดตราขึ้นไว้

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของมาลัยนั้น จะเห็นได้ว่ามีคุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์มากที่สุด ตามด้วยความมีเสรีภาพและความเป็นไท รวมทั้งมีความรับผิดชอบ

ข้อเขียนทุกประเภทของมาลัยได้สะท้อนคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของเขาออกมา โดยคุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์ที่มาลัยมีนั้น ประกอบไปด้วยการมีมรรยาท ความจริงใจ ความเที่ยงธรรม ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รวมไปถึงการประนีประนอม

คุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์ที่มาลัยสะท้อนมากที่สุด ก็คือ ความจริงใจ และทำตามความเห็นอันถูกต้องในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์เพื่อเสนอต่อประชาชน

ความมีน้ำใจ และความเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ ก็เป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของเขา เห็นได้จากเมื่อเข้าป่า เขาต้องการความสงบ ไม่รุกรานใคร แต่เมื่อชาวบ้านมาขอร้องให้เขากำจัดสัตว์ป่าที่มารุกราน เขาก็ต้องต่อสู้ เช่นเดียวกับกับการทำหนังสือพิมพ์ที่เขาใช้ปากกาเป็นอาวุธสู้กับความไม่ยุติธรรม แทนการสู้ด้วยปืนกับเผด็จการ

ในด้านของการประนีประนอม เห็นได้จากข้อเขียนของเขาไม่มีการว่ากล่าวอย่างรุนแรงหรือหยาบคาย แต่แฝงด้วยความจริงใจ เที่ยงธรรม และความมีมรรยาท รวมทั้งวิธีการเขียนนำเสนออันมีสไตล์ซาซันและเสียดสี มาลัยจึงดำรงความเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่แท้จริงได้ทั้งในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และยุคของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในขณะที่นักหนังสือพิมพ์หัวรุนแรงคนอื่น ๆ ถูกจับกุมคุมขังเป็นจำนวนมาก

ส่วนความมีเสรีภาพและความเป็นไทแก่ตนนั้น นอกจากจะเห็นได้จากข้อเขียนของเขาแล้ว ยังเห็นได้จากความรู้สึกนึกคิดของมาลัยเอง ที่แสดงถึงความมีอิสระ ไม่ชอบทำอะไรที่ขัดใจตนเองหรือฝืนใจตนเอง แม้แต่การท่องเที่ยวป่า ก็แสดงถึงความเป็นอิสระแห่งตน เพราะการดำรงชีวิตในป่า ทุกคนต้องพึ่งตนเองมากที่สุด ไม่ขึ้นกับใคร และความรักอิสระของเขานี้ เห็นได้ชัดเจนจากการที่นายทุนหนังสือพิมพ์ได้บีบบังคับให้มาลัยทำตามนโยบายซึ่งขัดกับความคิดเห็นของเขา มาลัยลาออกทันทีโดยไม่พะวงกับสิ่งล่อใจอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นอำนาจหรือเงินทอง

ในด้านความรับผิดชอบนั้น จะเห็นได้เด่นชัดจากการทำหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น ซึ่งจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการดำรงไว้ซึ่งความรับผิดชอบร่วมกับกองบรรณาธิการ เมื่อมีผู้ใดทำผิดและผู้รับผิดชอบต้องลาออก ก็จะลาออกกันทั้งหมด ไม่ใช่ให้คนที่ทำผิดจริงลาออกไปเพียงคนเดียว ยุคสมัยนั้นเป็นยุคที่คนมีน้ำใจ มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน โดยเฉพาะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน ไม่มีใครเป็นลูกจ้าง ทุกคนจึงพยายามสรรสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้แก่วงการหนังสือพิมพ์ เป็นความรับผิดชอบร่วมกันในสังคมในเรื่องที่เกี่ยวกับชาติบ้านเมือง ซึ่งเป็นไปได้ว่ามาลัยได้รับแนวคิดนี้จากการที่เขาเป็นทหารอยู่ช่วงหนึ่ง แล้วไปใช้ชีวิตปลูกมะพร้าวที่ชุมพร และทำไร่ถั่วเหลืองที่หัวหิน ทำให้เขาตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ต้องมีต่อประเทศไทย เพราะเมื่อเขากลับมา บทความของเขาจะสะท้อนถึงความรับผิดชอบของรัฐบาลที่มีต่อประชาชน และประชาชนต่อประเทศชาติ⁹

คุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ของมาลัย ชูพินิจ นี้ เป็นตัวอย่างที่สะท้อนถึงสภาพสังคมและการเมืองที่มีต่อวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลานั้น ซึ่งให้เห็นถึงวงการหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังเป็นการชี้ให้เห็นถึงลักษณะนักหนังสือพิมพ์คนอื่น ๆ ด้วย โดยมาลัย ชูพินิจ เป็นผู้หนึ่งที่ได้บุกเบิกวงการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการเขียนข่าวในเชิงใช้ภาษากระชับ แต่ให้เกิดภาพพจน์ได้ หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นพิเศษ ซึ่งนำมาสู่สารคดีประเภทเบื้องหลังข่าวที่รู้จักกันดี เช่น บันทึกจอมพล เสือผ่ายลิบทิศ อีกทั้งมาลัยยังริเริ่มใช้ภาษาในการเขียนข่าวเกี่ยวกับกีฬาประเภทหมัดมวยจนเห็นภาพการต่อสู้ได้¹⁰

ในการทำหนังสือพิมพ์ของมาลัยนั้น นอกจากเน้นการให้ข่าวสารและความรู้มากมายในหลายคอลัมน์แล้ว ยังได้แนะนำการทำหนังสือพิมพ์แก่นักหนังสือพิมพ์รุ่น

⁹ สัมภาษณ์อุคม ชาตบุตร , เจ้าของสำนักพิมพ์อุคมและผู้ร่วมก่อตั้งประชามิตร-สุภาพบุรุษ, 18 มิถุนายน 2542.

¹⁰ สัมภาษณ์บุญย์ สิมะเสถียร, นักหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย, 18 มิถุนายน 2542.

ใหม่ ๆ รวมไปถึงการให้ความรู้เรื่องกระบวนการผลิตหนังสือพิมพ์แก่นักศึกษาธรรมศาสตร์ด้วย¹¹ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ที่สำคัญที่สุดคือความเป็นตัวของตัวเองและความเป็นไทยของตัวเอง โดยเน้นการนำความคิดผู้อ่าน ไม่ใช่ตามความคิดผู้อ่าน¹²

ปรากฏให้เห็นเด่นชัดว่า มਾਲย์ ชูพินิจ เป็นผู้มีคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ครบถ้วนตามที่สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ การทำความรู้จักกับความรูสึกนึกคิดของเขา ทำให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจในอาชีพนักหนังสือพิมพ์และความนึกคิดของบรรดานักหนังสือพิมพ์ร่วมสมัยกับมालย์ ชูพินิจ ได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ที่ดี 7 ประการ ที่สมาคมหนังสือพิมพ์กำหนดไว้ มาใช้เป็นตัววางแนวทางของวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นรากฐานของเรื่องนี้ แต่ภายหลังที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาแล้ว จึงเห็นว่าคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ควรแบ่งได้ 3 หมวดหมู่ คือ หมวดคุณธรรม หมวดความมีเสรีภาพและความเป็นไท หมวดความรับผิดชอบ นอกจากนี้อาจค้นพบคุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์บางประการที่มालย์มีอยู่ด้วย เช่น การประนีประนอม เป็นต้น

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นการศึกษาแนวคิดของมालย์ ชูพินิจ ที่นำไปสู่การสะท้อนถึงคุณลักษณะนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งไม่มีงานวิจัยใดเคยทำมาก่อน ส่วนใหญ่จะทำได้แต่การประพันธ์และผลงาน เนื่องจากไม่มีผู้ใดเคยทราบถึงแนวคิดหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดของเขา

มालย์ ชูพินิจ จึงไม่ใช่เป็นเพียงนักเขียนนักประพันธ์เท่านั้น แต่ยังเป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้มีคุณลักษณะครบถ้วนทั้ง 7 ประการ ตามที่สมาคมหนังสือพิมพ์ได้กำหนดไว้ อีกทั้งยังมีลักษณะพิเศษอันได้แก่การประนีประนอม ความเด็ดเดี่ยว และที่สำคัญการโน้มน้าวจิตใจคนให้คล้อยตามแนวความคิดที่ถูกต้องโดยไม่ต้องบีบบังคับ อีก

¹¹ สัมภาษณ์ประยงค์ อนันตวงศ์ , ลูกศิษย์ที่คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹² สัมภาษณ์สมบุรณ์ วรพงษ์ , นักหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ .

ทั้งยังสะท้อนตัวตนของเขาออกมาได้จากงานเขียนอันหลากหลาย ที่มีได้ล้ำสมัยไปตามกาลเวลาเลย

คุณลักษณะของนักหนังสือพิมพ์ดังที่ได้วิจัยมา ไม่ว่าจะเป็นคุณธรรมของนักหนังสือพิมพ์ เช่น ความมีมรรยาท มีความเที่ยงธรรม มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความจริงใจ ความประนีประนอม ความมีเสรีภาพและความเป็นไท รวมไปถึงความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบที่มีต่อวิชาชีพ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้มาลัยได้รับพระราชทานปริญญาบัตรวารสารศาสตร์ดุริยบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3. ปัญหาและข้อเสนอนะ

ในการทำงานวิจัยแนวคิดด้านการเมืองและสังคมกับวิธีการนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ของมาลัย ซูพินิจนั้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยต้องพยายามคิดเสมอว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ช่วงยุคนั้น หลายต่อหลายครั้งที่ความคิดไม่โลดแล่น แต่จิตสำนึกที่ต้องการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้เข้ามาช่วยให้คิดได้ว่าควรทำเช่นใด บางครั้งอาจเกิดความสับสนต่อการวินิจฉัยข้อมูลได้ เพราะผู้วิจัยอยู่ในฐานะเป็นหลานของมาลัย ซูพินิจ แต่ถึงจะอยู่ในฐานะเช่นนั้น ก็ยังมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะศึกษาวิจัย จึงต้องสืบค้นเสาะหาเท่าที่สามารถทำได้

ในการค้นคว้าหาข้อมูลของผู้วิจัยนั้น ได้ไปพบและสัมภาษณ์บุคคลที่รู้จักและที่อายุรุ่นราวคราวเดียวกับมาลัย หรือถ้าถึงแก่กรรมแล้ว ก็จะซักถามข้อมูลจากลูกหลาน แต่ก็พยายามหาข้อมูลจากผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่

ปัญหา

ในการเก็บข้อมูล ปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ

1. การขาดแคลนข้อมูล ในยุคสมัยที่มาลัยทำงานหนังสือพิมพ์ ข้อมูลเอกสารได้สูญหายไปมาก เนื่องจากอยู่ในภาวะสงครามโลกครั้งที่ 2 การจัดเก็บข้อมูลยังไม่ดีพอ ต่อมาหอสมุดแห่งชาติเกิดไฟไหม้ทำลายเอกสารไปเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้น

ข้อมูลต่างๆ ในเอกสารที่อยู่ในหอสมุดแห่งชาตินับว่าเป็นเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ และเป็นของส่วนรวม ผู้ขาดจิตสำนึกบางคนได้ตัดหรือฉีกหน้าหนังสือออกไป ทั้งๆ ที่ควรจะถ่ายสำเนาเอกสารมากกว่าจะกระทำเช่นนั้น

2. เอกสารบางประเภทไม่อนุญาตให้นำไปใช้ เพราะยังไม่ได้ถ่ายไมโครฟิล์ม ซึ่งเรื่องนี้ควรกระทำให้รวดเร็วที่สุดก่อนที่ข้อมูลจากหนังสือจะสูญหายไป

3. หนังสือพิมพ์และนิตยสารในยุคสมัยนั้น ยุติการตีพิมพ์โดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ข้อมูลที่ได้มาจึงมักไม่ต่อเนื่องกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมายาวนาน นับแต่มาลัย ชูพินิจ เริ่มเข้าสู่วงการทำหนังสือพิมพ์และการเขียนหนังสือ ย่อมทำให้หนังสืออันเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญได้ชำรุดหรือสูญหาย เนื่องจากข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำวิจัย จึงต้องมีการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ได้แนวคิดของมาลัยมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ผู้ที่มีข้อมูลมากกว่านี้ก็จะสามารถทำการวิเคราะห์แนวคิดทั้งด้านการเมืองและสังคม เพื่อให้ได้งานวิจัยที่สมบูรณ์ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ จึงต้องมีการศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยรอบ เช่นการเมือง สังคม ที่ส่งผลให้มาลัย ชูพินิจ เกิดแนวคิดด้านการเมืองและสังคม เป็นไปในเวลานั้น อีกทั้งยังต้องศึกษาผลงานของนักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนคนอื่น เพื่อนำมาประมวลผลให้ได้ว่า มาลัย ชูพินิจ มีแนวคิดเช่นเดียวกับคนอื่นหรือไม่อย่างไร แต่การค้นหานักหนังสือพิมพ์ ที่ตีพิมพ์งานเขียนของนักหนังสือพิมพ์ในช่วงเวลานั้นซึ่งผ่านมาเป็นเวลาถึง 70 กว่าปีนั้นเป็นการยากยิ่ง จึงต้องอาศัยอ่านจากตัวหนังสือพิมพ์เท่าที่หาได้ อีกทั้งยังต้องอาศัยอ่านจากบทความที่พิมพ์รวมเล่ม เพราะเมื่อเรื่องเหล่านั้นเป็นที่ถูกใจผู้อ่าน ขาดดิบขาดดี ก็จะนำมาพิมพ์รวมเล่มเพื่อจำหน่ายอีกครั้ง จึงทำให้สามารถศึกษาค้นคว้าได้บ้าง

3. เนื่องจากไม่มีการบันทึกเหตุการณ์ จึงมักมีการสันนิษฐานบอกเล่ากันต่อๆ

มา เช่น การยกเลิกหนังสือสภาพบุรุษรายบัญชี ในช่วงที่มัลดีเป็นบรรณาธิการ ซึ่งทุกคนก็คิดว่า เป็นเพราะขาดทุน แต่เมื่อพบหลักฐานใหม่ที่ไม่ขาดทุน แต่กองบรรณาธิการลาออกไปทำหนังสือพิมพ์อื่นในเวลาต่อมา จึงต้องใช้วิจารณ์อย่างมาก ในการระบุถึงเหตุการณ์นั้น ซึ่งจำต้องมีเอกสารหลักฐานอีกหลายชิ้น รวมทั้งการไปสัมภาษณ์บุคคลที่คุ้นเคยกับมัลดีและอยู่ในเหตุการณ์ในช่วงเวลานั้นด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย